

జమీనాశ్రయము

ప్రతి శుక్రవారము ప్రకటింపబడును

సంపుటం 5

సంచిక 22.

నెలలారు - 8-2-35 - శుక్రవారము.

సం.చం.దా 4-0-0.

ఎనేట్టు ల్యాండు ఆక్టు సవరణబిల్లు

ఆహార పదార్థ ధరలను బట్టి శిస్తులు
తగ్గించమని కోరుట.

పి. వి. కృష్ణయ్య చౌదరి గారిచే శాసనసభలో ఉపపాదించబడినది.

ఉద్దేశ కారణముల వివరణము

1930 నుండి ముఖ్య ఆహారపదార్థములయొక్క యొక్క ధరలు ఒపరితముగ తగ్గియున్నందువలన రొక్కశిస్తు చెల్లించవలసిన భూమినుండి వచ్చు ఆదాయము అంతయుగూడ ఆశిస్తు చెల్లించుటకు చాలకగాని లేక సరిపోవునంత మాత్రముగాని యున్నది. ఈవిషయమును ముఖ్యమైన జమీందారులుగైకి, కొన్ని సందర్భములలో ధరలు తగ్గిన దామాషా శిస్తు తగ్గించుటకు వద్రాసు ఎనేట్టుల్యాండు ఆక్టులో యేర్పాట్లు విధించుటకు ఒప్పుకొనియున్నాడు. తదనుసరణముగా వెంకటగిరి తహసీల్దార్ రాజా వద్దరాలవల్లను కల్లికోట రాజాగారివల్లను యింకోకరివల్లను మద్రాసు ఎనేట్టుల్యాండు ఆక్టును సవరించుటకు ది ఆవరిబిల్డ్ సర్ ఆర్టికల్స్ కాలెండర్ గారిచే ప్రవేశపెట్టబడిన 1931 సంవత్సరపు 12 వ సెంటరు బిల్లును సవరణ ల నిమిత్తం స వరణ నో టీ సులు యివ్వబడినవి. అయితే అట్టిసవరణలు సదరు 1931 సంవత్సరపు 12 వ సెంటరు సవరణబిల్లు ఆశయమునకు బహిష్కరములగుటచే కృష్ణవిరుద్ధములని మద్రాసు శాసనసభాభ్యుత్పాదించే తోసివేయబడినవి.

మద్రాసు ఎనేట్టుల్యాండు ఆక్టు 40 సెక్షను ప్రకారం రొక్కశిస్తుగా మార్చబడినశిస్తుగాని ఆక్టుయొక్క 11 వ ఆధ్యాయం ప్రకారంస్థిరపరచబడిన శిస్తుగాని, శిస్తుతగ్గించుటకు 30 (1) (సి) సెక్షనులో నమూనావేసినట్లు అన్వయించవు. కాల్దారిక కారణములవలన తగ్గిన ధరలవినయములో 38 (1) (సి) సెక్షను అన్వయించదు. ఇంతకుపూర్వము దియ్యముకొరకు దిగిటీసు యిండియాదానును బర్మాదానును ఆధారపడుచుండినట్టి దేశములు వారికి కావలసినదంతయు వారేపండించుకొనుటకు వారివిధానమును మార్చుకొనుటచేత కలిగినందువలన ధరలతగ్గుటయనునది, కాల్దారిక కారణమువలన కలుగకపోయినప్పటికిని, ధరలు తగ్గుట కాల్దారికేతర కారణముల వలన కలిగినది

నూచించుటకు ఏదియునాధారము లేదని మద్రాసు జమీన్దార్లసంఘము మద్రాసు ఎనేట్టుల్యాండు ఆక్టు 11 వ ఆధ్యాయం ప్రకారం శిస్తు స్థిరపరచునప్పుడు ప్రస్తుతపుధరల తగ్గుదలను గమనించుటకు వీలులేదని ఆవేశపర్యాయములు వారియభిప్రాయమును తెలియజేసి యున్నారు. దానిఫలితముగా శిస్తు స్థిరపరచుటకు నియమించబడిన ఉద్యోగములు పరలయొక్క విపరీతపుతగ్గుదలను గమనించితే శిస్తు స్థిరపరచుటకు పూర్వము 10 సంవత్సరములుండిన ధరల సరాసరిని ఆధారము చేసుకొని

గాని శిస్తును నిలుపుదల చేయబడును. అదేవిధముగా ఈసెక్షను ప్రకారం తల్లా కల్లెరుకు యిచ్చుకొన్న అప్పీలు యీసెక్షను ప్రకారం యిచ్చుకొన్న అప్పీలు కల్లెరు తీర్మానించిన శిస్తు వనూలును అడ్డగింపదు.

(7) యీసెక్షను క్రింద దాఖలయ్యే అప్పీలకు ఆక్టుయొక్క 198 సెక్షనులోని విధులు అవసరమైన మార్పులతో అన్వయించును.

సవరణ బిల్లు.
ఇందులో కావచ్చుచున్న నిమిత్తమునకు గాను, అనగా ధరలు తగ్గుచున్న దామాషా ప్రకారం శిస్తు తగ్గించుటగాను 1908 సంవత్సరపు 1 వ ఆక్టు అయిన మద్రాసు ఎనేట్టు ల్యాండు ఆక్టును సవరణ చేయుట అవశ్యమైనందున-

1. ఈ ఆక్టును 1934 సంవత్సరపు మద్రాసు ఎనేట్టు, ల్యాండు సవరణ చట్టము అని చెప్పదగును.

2. 39 వ సెక్షను తర్వాత ఈవిధున నమూనావేసిన ఆక్టులో 39-వ సెక్షనుగా చేర్చుదును.

"39-వ (1) తియొక్క స్వాధీనములోవుండు యే భూమిపైను జరాయితి చాక్సుల రైతు

రీలో సరాసరి ధరలను పూర్వము శిస్తు స్థిరపరచుటకు ఆధారముగా తీసుకొనబడిన సరాసరి ధరలను యే దామాషా కలదో, ఆ దామాషా తగ్గించబడిన శిస్తును ఆ విధముగా స్థిరమై యుండిన శిస్తును వుండవలెను.

(8) తగ్గించమని కోయనట్టి శిస్తు యే ఫసలీలో చెల్లించవలసియున్నదో ఆ ఫసలీలోగాని లేక ఆ ఫసలీ దరిమిలాన 6 నెలలలోగాని 1 వ ను సెక్షనులో నమూనావేసిన అట్టి దాఖలు కావలెను. అయితే అట్టికి పూర్వముగాని దరిమిలానగాని చెల్లించవలసిన శిస్తు చెల్లించబడినందువలనగాని వనూలు అయినందువలనగాని అట్టి అట్టి అడ్డగింపబడదు.

(4) అట్టి అట్టి దాఖలు అయినయెడల అందుకుగా విధింపబడు విధముగా కల్లెరు విచారణ జరిగి శిస్తులో యెంత మొత్తము (అట్టి మొత్తము వున్నయెడల) తగ్గించవలెనో తీర్మానించవలెను.

(5) ఈ సెక్షను ప్రకారం కల్లెరుచేయు వుత్తర్య ఆఖర కల్లెరు వుత్తర్యచేసిన తేది నుండి 30 దినములలోగా జిల్లా కల్లెరువద్ద దాఖలు చేయబడిన అప్పీలు తీర్పుకు లోబడియుండవలెగాని సివిల్ కోర్టులో చర్చనీయముగాదు. రైతుగాని జమీందారుగాని అట్టి యిచ్చుకొనినదాకు ఆ విధముగా తగ్గించబడిన శిస్తు మార్చబడువరకును ఆ వుత్తర్య దరిమిలా ఫసలీలోగూడ చలాచలీ యగును. దరిమిలా ఫసలీలో ధరలు సాచ్చు యనవను కాణముతో ఆక్టుయొక్క 40 సెక్షను ప్రకారంగాని 11 వ ఆధ్యాయం ప్రకారంగాని లేక యితర విధంగాగాని ప్రధమములో స్థిరపరచబడిన శిస్తుకు మించకుండా, పై విధముగా తగ్గించబడిన శిస్తును సాచ్చించుటకు అట్టి యిచ్చుకొనుటకు భూస్వామికి స్వేచ్ఛకలదు.

కాబట్టి ప్రస్తుతపు పరిస్థితిని సమర్థించుటకు గాను చట్టముయొక్క కాణమును సదలించుట అవసరము. ముఖ్యమైన భూస్వాములు ప్రస్తుతపు చట్టముయొక్క అన్వాయమును గుర్తెరిగి క్రిస్తుకపు చట్టప్రకారం అట్టుచెప్పుటకు చట్టము కాకపోయినను ముఖ్యము యిచ్చుచున్నారు. అయితే అట్టి ముఖ్యముల వేతలము వారి స్వంత యిచ్చుము వై నాధారపడి యుండుటవలనను అన్వయించుటకును అది అవసరమగును అన్వయించుటకును ఉన్నది. కాబట్టి శిస్తుల్యాండు ఆక్టులో కలదిగాని కావలెనట్టి యిచ్చుమును ఈ పరిస్థితిలో చట్ట నిర్మాణ మార్గము. లేనియెడల భూములు వివలకొనుటకు లేక యిచ్చుములు యిచ్చుచును. దివ్యానా రైతులకు అతికష్టమును, భూస్వాములకు అంతకు మించిన కష్టమును కలుగవలదు.

ఓ వెంకటగిరి దివానుగారూ!

తమరువచ్చి 6 మాసాలైనది. పరిపాలనలో ఏమార్పుజరుగలేదుగదా, తిరుగా అల్లివరము, తీర్థంపాడు, అల్లూరుపాడు రైతులపై కిమిసల్ కేసులు మాత్రం మోపబడుచున్నవి. గత ఫసలీలో డిమిషమిస్తామన్న 0-2-0 అయినా అందరికీ యివ్వలేదు. ఇచ్చినవాడైనా లెక్కలలో మినహాయించలేదు. లేదా రైతులరక్షణలలోనైనా ఉదహరించలేదు. ఈ ఫ స లీ కి అంతా నుద్దిత్తమై గామాలు, గామాలు సుక్తి పోయినవి. అప్పుడే అధికారులు చేతులు చాచుతున్నారు. శిస్తులువసూళ్లువచ్చినవి ఈఫసలీలో మొట్టమొగానికి 0-8-0 అయినా డిమిషమిస్తామన్న సుక్తి పోయినవారికి పూర్తి డిమిషమిస్తామన్నా. తగు ఏర్పాట్లుచేయకుంటే రైతులుదిక్కులేని చావుచస్తారు.

—రైతులు.

శిస్తు స్థిరపరచుచున్నారు. అవిధముగా స్థిరపరచబడిన శిస్తులు ధాన్యములకు ప్రస్తుతముండు పూర్తి ధరలకు కనీసము సమానగానున్నవి. అట్టిశిస్తులు ఉదారమునగాని న్యాయమైనవిగాని కాకా లవు. అయిప్పటికిని అవిధముగా స్థిరపరచబడిన శిస్తు అట్లు స్థిరపరచిన లేకే మనుచటి ఫసలీనుండి 20 సంవత్సరములవరకు మార్పుటకు ప్రస్తుతపు చట్టముక్రింద వీలులేదు.

రొక్కశిస్తు చెల్లి మచ్చుట్టుయిన ఆక్టుయొక్క 40 సెక్షను క్రిందగాని లేక 11 వ ఆధ్యాయము క్రిందగాని లేక యితర విధముగాగాని ఆధుమికి స్థిరపరచ బడి నుండు శిస్తు యే భూమిపై దిక్కు యుంచబడినదో ఆ ధరలకుంటే 100 కి 10 వంతుల కంటే తక్కువగాక ఆ తాలూకాలోగాని లేక జమీందారిలోగాని ముఖ్య ఆహారపు క్రిస్తుయొక్క సరాసరి ఫసలీ ధరలు తగ్గించను కాణముతో తాను చెల్లించవలసిన శిస్తును తగ్గించుటకు ఆరైతు కల్లెరువద్ద అట్టి దాఖలు చేసుకొనవచ్చును.

(3) ఏ రీతిగాను 1 వ ను సెక్షనులో చెప్పబడిన అట్టి దాఖలు చేయబడునో ఆ ఫస

జమీందారీరైతుల ఆర్థిక విచారణ

(ప్రాథమిక రంగానికి "రిపోర్టు" ననుసరించి)

ముక్త్యుల స్టేటు రైతుల దుస్థితి.

శ్రీయుర రంగానికి రిపోర్టు ననుసరించి ఈ జమీను కృష్ణా జిల్లాలో పశ్చిమ భాగముననున్నది. ఈ జమీనులోని భూములు మునగాల జమీనులో కలెక్టరీలయందు పాఠశాలము కాని మిక్కిలి చీడ భూములైయున్నవి. ఈ గ్రామములకు ఇనుపరారిని రోడ్లకును దూరమైయున్నవి. మునగాల సంస్థానములో కలెక్టరీ ఈ జమీను గ్రామములలోనుండి రాజాగారి కమిషను భూముల నుపై రైతులకు బాధలు కలుగుచునే యున్నవి. అయినను ఈ జమీందారుగారు మునగాల ఎస్టేటులో కలెక్టరీ రైతులనుగాని, పారిజులనుగాని, అంతగా బాధించుచున్నట్లు కన్పించదు. ఈ సంస్థానమునందుగా రాజాగారి భూములకు రైతుల గొట్టెలు మేకలు పెంతు కట్టించుటకు, గ్రామశాసనము 6 అంశాలయి యుండగా ఎస్టేటు వారు రెండు అంశాలు మొదలు మూడు అంశాల వరకు ఇచ్చుచున్నారు.

మితిమించిన తరములు.

ఈ జమీనులోని 22 గ్రామముల నుండి జమీందారుగారికి వచ్చు వసూలును లక్ష రూపాయలకు మించియుండగా వీరు గవర్నమెంటుకు 18,000 రూపాయల ఫేవర్ క్ష మాత్రమే చెల్లించుచున్నారు. ఎస్టేటు డాలు ఇంత అధికముగా పెరుగుట రాజాగారు భూములను అభివృద్ధిపరచుటవలనగాక, తరములు హెచ్చించుటచేతనే యున్నది. హంపాయి సర్కారు గ్రామములలో మొట్ట భూముల తరములు యతరము 1 కి 10 అంశాలు మొదలు రు 2-4-0 వరకు నుండగా ఈ జమీనులో రు 1-12-0 మొదలు రు 5-0-0 వరకును, హంపాయి సర్కారు గ్రామములలోని మాగాణి తరములు రు 6-0-0 లు మొదలు రు 8 రూపాయలవరకు నుండగా, ఈ జమీనులోని తరములు రు 10-0-0 లు మొదలు రు 18-0-0 వరకు ఉన్నవి. క్రమముగా తరములు హెచ్చించుటకువలన ఈ సంస్థానములోని తరములు ఇంత అధికముగా పెరిగినవి. 1908 వ సంవత్సరమున తరములు హెచ్చింపబడుటకాక, పట్టాలు బారీ చేసిన ప్రతి దఫాయందు, చెరువులు మరమ్మతు చేసిన సమయములందు ఈ తరములు హెచ్చింపబడినవి. డ్రామ కాలమున రైతును రక్షించు తోట భూములకు సర్కారు గ్రామములలో కలెక్టరీ కమిషను చార్జి చేయబడక, యీ సంస్థానములో బావులకింద సాగుచేయు తోట బూములకు య 1 కి రు 12 రూపాయలు మొదలు 15 రూపాయల వరకు చార్జి చేయుచున్నారు. యీ సంస్థానములో మొట్ట మాగాణి బూములలో ఫలితము లేనప్పుడు శిస్తు మాఫీ చేయుటలేదు.

జాయంటుపట్టాలు శిస్తు హెచ్చింపులు.

కుది మునగాల సంస్థానములలో కలెక్టరీ జాయంటు పట్టాలవలన అధికములు ఈ సంస్థానములోను కలవు. పట్టాల్పావృద్ధి సమయమున భూమిఖరీదులో 100 కి 10 మొదలు 20 వరకున వసూలు చేయబడుచున్నది. భూముల ఖరీదుపై 12 1/2 0/0 ప్రోకారమున అం నా చెల్లింపబడుచున్నది. 9 3/4 0/0 వరకు ఉపరి శిస్తును, 15 1/2 0/0 ప్రోకారము నలరానా చెల్లింపబడుచున్నది. 6 1/4 0/0 వరకు ఉపరిశిస్తును రైతులు సంస్థానమునకు చెల్లించవలసిన వారగుచున్నారు. నలా

రాజాగారియ్య పురాతనాచారమై యుండినను, హెచ్చుకొనుట గత ఆరుసంవత్సరములనుండి మాత్రమే వసూలు చేయబడెను.

రసీదులుక్రమముగా ఇయ్యబడకుండుట. దుర్గరమగు హెచ్చుకొనుటనుండియు, వసరావాలనుండియు తప్పించుకొనుటకై రైతులు జాయంటు పట్టాలబాధయే ఉత్తమమని తలచి వీరిని సహించుచున్నారు. చెల్లించిన శిస్తులకు కొన్ని పనులుమలందు చీడరైతులకు రసీదులయ్యబడవలసిన భూములకు రెండుదఫాలు శిస్తులు చెల్లించవలసిన వారగుచున్నారు. ఒంటి పట్టాలకు చెల్లించవలసిన దుర్గరమగు మొత్తములు చెల్లించి సరియైన రసీదులు పుచ్చుకొనుటకుగాని లేక ఇప్పుడుండు కష్టములను అట్లే అనుభవించుటకుగాని రైతులకు రోయటలేదు. పట్టాలు వాయిదించి యిప్పించుట కనువ్యయవంతయు రైతులవద్దనుండి రాబట్టుటకు జమీందారు జంకుటలేదు.

చెరువుల దుస్థితి.

హెచ్చుకొనుట వసూలు చేయబడుచున్నను కొంతసాగు భూములనుండి ప్రత్యేక మొత్తములు వసూలు చేయబడుచున్నను, ఎస్టేటువారు చెరువులను మంచీస్థితిలో నుంచుటలేదు. పెద్దవరం, చింతలపాడులోనుండు మూడుచెరువులను ఎంత దుస్థితిలోనుండునదియు ఉదాహరణముగఁ జెప్పవచ్చును. వీరిని మరమ్మతు చేయుటకు ఎస్టేటు వారు పూనిపట్ల కన్పించదు. ఈచెరువులలోని నీరును మొదటరాజాగారి స్వంత కమిషను బూములకు మొదట ఉపయోగింపవలసి యుండుటచే, రైతుల బూములకు లభించునీరు ఆతర్యవచని చెప్పవలెను.

పుల్లరిలేట్లుకూడ అధికములే.

పెక్కుగ్రామములలో కంచెలు లేనేలేవు. కొన్ని గ్రామములలోనుండు కంచెలను రాజాగారి స్వంతపశువుల మేపుకొట్టకై ప్రత్యేకంపలు డియున్నవి. బంజరుబూములందు కొన్ని గ్రామములలో జతపశువులకు రు 5-0-0 వరకునను, మిక్కిలిగ్రామములలో రైతులపశువులకు పది అంశాలు మొదలు పందొండు అంశాలవరకునను వసూలు చేయుచు అతిక్రూరముగా బూములు లేనివారి యొద్దనుండి రు 1-4-0 వరకున వసూలు చేయుచున్నారు. గొట్టెలు మేకలు మేసినందుకు ఇంతకు పూర్వము రు 0-1-0 వరకున వసూలు చేయబడియుండగా ఇప్పుడు రు 0-4-0 మొదలు రు 0-6-0 వరకు వసూలుచేయుచున్నారు.

రైతుల దారిద్ర్యము

దివసనాభివృద్ధి గాంచుట.

పై కారణముచే ముక్త్యుల రైతులు దారిద్ర్యులైరి. వారుశిస్తులు చెల్లింపలేక వాయిదా మీలుటచే, వారిచెయ్యబడు దావాలవలన వారుతమ నీలను అమ్ముకొని నిస్సహాయ స్థితిలోనున్నారు. వారి బుణములు మితిమీరుటచే, వారిబూములపై అప్పలియ్య సాహుకారే చిక్కుటలేదు. అందువలన పంటధాన్యముపై వారుహెచ్చు పడ్డీలతో బుణములేచ్చుకోవలసిన వారగుచున్నారు. ఈజమీందారీలోని రైతులు ఇంతటి దుస్థితియందున్నను, ఈసంస్థానాధిపతి రులాభారముతోగ

మాయయ్య రంగయ్య

మాయమ భారతమ

నిరాడంబర దేశసేవకులు.

(ఒకరైతునిద్వారా)

మాది మొదట్నుంచీ సేవ్యులమనకొని జీవించేటటుండు. ఆత్మాభిమానము, వ్యవసాయం వ్యాపారంగా మార్చుకొని, ఆప్యలుచేసి పాటలుపాటొట్టుకొన్నారకంకాదు. చాలాబాగ్రిత్తగాఉండి, ఆదాయానికి మించిన వ్యయంచేసుకొంటూ, జేతలెంత భోజనంలేచ్చి పెట్టే పాలన్నీ రాపాడుతూ, పశువుల్ని పోషించి ఒకటైతూ మాయమన సంపాదనారంబు యాదుకొస్తున్నాం. ఎన్ని ఉన్నా మాయముగా రైతులంతా పడుతున్న బాధలు మేము పడుతున్నాం. అంచేత రైతుకష్టాల్ని విచారించి, రైతాంగానికి ఆర్థిక రాచరీయ సాంఘిక మోక్షం నిర్దిష్టచేయుటకు పాటుపడే వాళ్లని మాయనా, రైతు పాటులు పాడేవాల్ని కలుసుకున్నాం. రైతు విషయాలు వ్రాసేవారికేర్పడు విన్నా ప్రాణాలట్టే లేచిపస్తయి. వారంటే అధికమైన ప్రేమ; గౌరవం. వీరికిగల కారణం ప్రత్యేకంగా వీరి రైతు.

రైతులు అమాయకులు. చదువు రాకపోవడం వల్ల మనుష్యజన్మం ఎత్తివూ, మానవులుగా పరిగణింపబడేది ఆరుదు. యీ గాంధీయగం రాక పూర్వంనుంచీ భిక్షురంటే ప్రేమ. అందుచేత ఎప్పుడూ ముతకవస్త్రాలే ధరించేవారు. సామాన్యంగా ప్రతిరైతు ఇంట్లోనూ కవ్వంతోపాటు కడుగుకూడా తిరుగుతూండేది. సంత్రాంతి పండ్లకైవా తెల్లని గుడ్డలు ధరించి ఎరుగరు. "శ్వేత" వస్త్రాలు, పత్రాలతోపాటు ఉద్యోగస్థులకే, ధనాధికులకే అనేసవ్యకం. అంచేత ఆముతక గుడ్డలకే "నీరుకాయ" పట్టించేవారు. ఎప్పుడూ పొలాన తిరుగుతూ ఉండటంచేత మోకాళ్లకై పంచలుకట్టి, వైసో చిన్న పంచెనుకొని కాలంగడుపుకుంటున్నాడు. గాంధీయహేతుకు రాకముందే రైతులంతా గాంధీరైవారు. యీలాంటి దుస్తుల్లో ఉండటంవల్ల అధికారు లవతలుండచుంటారు. కష్టాలు చెప్పుకుంటే పెడచెవిని పెడతారు. రైతులంటే నిర్లక్ష్యం. వీరు మానవులని ప్రపంచం సాగేదానికి ముఖ్యులనే విషయమేచున్నారు. ఇక వీరికష్టాల్ని గురించి ప్రత్యేకించాలంటే గ్రంథాలుకావాలి. ఏ "సాధి" లాంటి వాలో పూనాలి. కాకున్నా ఇక్కడ వ్రాయదల్సింది ఇదేకాదు. ఇప్పటికే ఉపాధ్యాయం పెరిగింది. అంచేత అసలు విషయం వ్రాస్తాను.

రంగనాయకులుగారంటే ఈ పాటికిందరకే తెలిసింది. ఆయనపేరు ప్రతిష్టలు రోజురోజుకీ ఎక్ర్రాకుతున్నాయి. వారు ఏవిద్యలుచదివినాకో కాని ఎదులో ప్రవేశించినా ఆర్థిక సమస్య పరిష్కారే. వీరిట్లో విశ్వమైనయైతూ సమస్యలు, వీరిజీవితంతంతా "రైతుల ఆర్థికస్థితి" తోనే ఉండా అనిపిస్తుంది. అనెంతో ఎన్నికలొచ్చినయి అందులో రైతు ప్రతినిధులకు స్థానంకోరకు ప్రయోసపడ్డారు. సంపాదించారు. ఎన్నికల లోలాహలం కాంగానే రాయలసీమ కరువు వచ్చింది. భారతదేవిగారి కింకా ఆరోగ్యం సరిగా చేకూరలేదన్నట్టికి, గుంటూరునుంచి నిద్రాలోలు చేర్చారు. ఏ రెండుదివాలున్నారో వెంటనే 11 డిశంబరు లేవిన రాయలసీమయందలి కాటకానికి గురైన రైతుల ఆర్థికస్థితిని విచారించి ప్రభుత్వానికి నివేదించేమిక్తం వరుగెత్తారు. విచారణలన్నీ పూర్తవవత్తు లోహములు వల్లెరాలు పండితులకును బంధిపెట్టిరి. అయినను వీరురైతుల యొద్దనుండి అవ్యాయపు రుసుములు వసూలుచేయటంకు సంరక్షణయము.

యియ. మోటారులో ఇంటికి ప్రయాణమయ్యారు. అపాయం సంభవించినది. కాస్త కట్టుకట్టించుకొని కొంపవేరి ఎవరో రాచింది "రాయలసీమకర ప్రాజెక్టు" తయారుచేయించారు. శ్రీ గోపాలస్వామి ఆయ్యంగార్కి సంపాద. తరవాత ఢిల్లీకిప్రయాణం. ఢిల్లీచేరారు. ఇంకా సామాజికవిధంగా ఆమర్చుకున్నారో లేకా అప్పుడే రాయలసీమ కాటకాన్ని గురించి విజ్ఞప్తులు. వీరు ఆ సెంట్రీ కి పంపిన ప్రక్షాళన, తీర్మానాలని పరిశీలిస్తే వీరికి రైతులంటే ఎంత ప్రేమో, రైతు సేవ ఎంతముఖ్యమో విశదమవుతుంది. వీరుపంపిన రెండు తీర్మానాలు రైతులకి సంబంధించినవే. 21 ప్రక్షాల్లో ముప్పాతికభాగం రైతులకులు కోరవే.

ఇక వీరిసాధారణ జీవిత విశేషాల్ని చూస్తే వీరి రైతుత్వము బోధపడుతుంది. రైతుల దృష్టిలో కల్తెరంటే దేవుడని. ఆయన్ని మాదాలంటే ఛాయాపటాకే గతని వీరిఅభిప్రాయం. ఏకోగాంధీగారి పట్టూరి పరిశ్రమ, భీష్మస్థి ఉద్యమంవల్ల అధికార్లముఖాలు ఇప్పుడిప్పుడే రైతులకి కనబడుతున్నాయి. అలాంటి సందర్భాల్లో 1933 సంవత్సరంలో గుంటూరుజిల్లా కలెక్టరుదగ్గరకి వందల కొలది రైతుల్ని వెంటనిడుకొని కల్తెరంగారి దగ్గరకు తీసుకొనివెళ్ళి మోకొల్లలను తీర్చవలసిందని కోరిరి. ఈలాంటి వింకెన్కోకలవు. కాని ముఖ్యమైంది ఇంతకన్నా గొప్పది ఉంది. వెంకటగిరిలో గాంధీయహేతుకు వచ్చినపుడు అనేకమంది బమికార్యులను సమక్షమునకు గొనిపోయి ప్రసంగింపజేసెను. గొప్పనాయకులకే మహాత్ముని దర్శనం లభించదు. వెంకటగిరిలో కార్యక్రమం అంత ఎక్కువగానున్నమా వీరురైతులను ముసవలేదు. వీరుహడా సాధారణ జీవితం ఉండును. ఆమృతమృత్యు అనేకకాస్త్రములందు ప్రత్యేకపరిజ్ఞానమును సంపాదించిన ఆచార్యుడని ఎవరూ తలపరు.

వీరి రైతుత్వం సాధారణమైంది. వీరి అంతటి ఆశయం, కార్యకర్త కర్షకుల స్వరాగాన్ని స్థాపించుట; కార్యకర్త కర్షకులే ప్రపంచపరివర్తనానికి, ప్రపంచంపడేదానికి, కారణబూతం అని, అట్టివారిని అణచివేయ ప్రయత్నించుట ధర్మవిరుద్ధం అని వీరిసిద్ధాంతం. భారతదేశస్వరాజ్య సంపాదనోద్యమంలో ఇతరులకెట్టి ప్రాముఖ్యత, ఆవశ్యకతకలదో రైతులకును అట్టిదే అని వీరిఅభిప్రాయం దేశం జీవించికిందుటకు మూలపురుషులగు కార్యకర్తకులకు ప్రతిసంస్థయందునూ ప్రాతినిధ్యం ఉండవలెనని వీరిఅభిప్రాయం. తలతత్వమును వెంపాందించుకాదు; కాంగ్రెసుపై రైతులనుసికొల్పుట కాదువీరిఉద్యమ ఉద్దేశ్యం. రైతుల ఆర్థిక రాచరీయస్వాతంత్ర్యానికి పోరాడుటకు, జమీందారీ పద్ధతిని నాశ్యంజేయుటకు, చీడసాదలను హరిజనులకు జీవనోపాధికులుగుట ఇదేవీరి జీవితాశయం. ఇందుకొకటే వీరుకేసినత్యాగం. నిరాకరించింది ఉద్యోగం. నేను రయతునాయకుడై విపరీత విమర్శలకు గురియైనది. ఇట్టి "రైతురంగ" న్నను చూస్తే, వింటే రైతులప్రాణాలట్టే ఎగిరింపా? : రంగ" లేకుంటే ఆంధ్రదేశంలో "రైతు" ఉండునా?

రంగయ్యకంటే రై. దారులేప్పకే వదిలిది మాయయ్య భారతమృ. ఇల్లందుపోయినవచ్చిందన్న మాటగాని ఎప్పుడూ పట్టూరిచదివితే. ఇంట్లో అన్నం వందటం దగ్గర్నుంచీ వడ్డించటం, ఆహార విషయదాకా వేస్తునేవుంటారు సామాన్యంగా. రయతులొక్కటే ఎంతో ప్రేమతో ఆచరిస్తుంది. ఏ తేజోవైన విందులకేమి లోపంచెయ్యదు. రైతు నిడ్డలంటే ప్రేమ. రైతుసేవంటే ఉత్సాహం. 1933 కల్తెరంగారి వద్దకి రయతులు వచ్చినపుడు రయతులొక్కటే శ్రీ ఈమెగార్కికే. గుంటూరు జిల్లాపైను సంఘానికి ఉపాధ్యక్షురాలుగా ఎన్నుకొన్నారు. ఒక పర్యాయం అధికభారం

ఆంధ్రరాష్ట్రీయజమీందారి రైతుల ఆరవవహసభ.

విశాఖపట్టణము.

శ్రీయుత రెవెన్యూప్రగడ మండేవ్వర
శర్మగారి ప్రారంభోపన్యాసము.

కష్టకష్టాదులారా, జమీందారీరైతుల ఉద్యమము పరిశ్రమైన ఉద్యమములో పాల్గొని. మానవునికర్మమే పీఠంబడియు శక్తులు ప్రతియుగమునను, ప్రతికాలమునను ఒకేరీతిగా నుండవు. ఇప్పుడు నామకులు శ్రీ ఆంధ్రరాష్ట్రగారు చదివిన గీతాలు బొప్పిలిరైతుల యిక్కట్లను రూపొందించుచున్న మన పూర్వయులను జలదరింపజేస్తున్నాయి. ఒకనాడు బొప్పిలిరైతులయిన పాపారాయణుడు, రంగారాయుడు మున్నగు మహావీరుల వీరకార్యములనుగూర్చిన కవులు మన పూర్వయులను సత్కరింపజేసి సత్కారప్రవృత్తి కరములైతే నేను ఆట్టి మహావీరుల ప్రతినిధులను బడి ప్రస్తుత బొప్పిలివారి పరిపాలననునందు రైతుల యిక్కట్లనుగూర్చిన గీతాలేమనకు పూర్వయులను జలదరింపజేసి పురుష కారమునకు ప్రేరేపించవలసిన కాలము వచ్చింది కాని పాపారాయణునివంటి వీరసేనాము, విశాలపూర్వయును విచారించిన బామిలోని జనులందు యిట్టిహృదయముల వెదలుట చాలావిచారము. మన జమీందారీరైతులద్యమముయొక్క పారంభ చరిత్రనుగూర్చి ప్రస్తుతము చెప్పదలచుకొనలేదు కాని 1938 సం॥ రం ఆంధ్రలో యేలూరులో జరిగిన ద్వితీయ ఆంధ్రరాష్ట్రీయ జమీందారిరైతు మహాసభనుండి నేటివరకును యాయుద్యమ చరిత్రలో గడచిన అనేక ప్రాముఖ్యములనుగూర్చి మీకునివేదించుట నా కర్తవ్యము. యేలూరులో మహాసభ సమావేశమైననాటికి చాలావరకు జరిగియున్న ఆశలను తరుకు తరుకు మనిపించుచుండెను. స్వామి వెంకటాచలంశెట్టిగారి లాండు చట్ట సవరణ బిల్లు జప్తిపడుతున్నవారు చర్చకుకూడ అవకాశము లేకుండ కానసభాధ్యక్షులను వద్దకే జబర్దస్తీగా కాంగ్రెసు కమిటీసభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడ్డారు. నిజంగా వీరిసహకారంతోనే రంగారాయలన్నీ అడవిలోని వెన్నెల అయిపోయినదా? శ్రీ సంఘాభివృద్ధికెంతో తోడ్పడుతున్నారు. వారి స్వగ్రామంలో శ్రీ సంఘం ఏర్పాటుచేసి వారి విద్యాలయంలో శ్రీకాళి ఏర్పరచారు. గాంధీగారిచ్చినపప్పు శ్రీల తరపున రు 116/- వసూలుచేసి పారజనాధిక సమర్పించారు. రయితు సంఘాలు స్థాపించాలని, శ్రీసంఘాలుస్థాపించాలనీ, స్వచ్ఛందము ప్రదర్శనలు చేయాలనీ అభిలాష. పాపం చాలాదార్శల్యకరం. కరుణకుట వీలుగాని శరీరత్యాగం. అక్కడే ఏడోచేస్తూనే ఉంటారు పాపం. రైతాంగవిద్యాలయం జరిగేప్పుడు అనేకమంది శ్రీవిద్యార్థులను రావించారు. ప్రతిభావారం గాంధీ భజనకాలక్షేపముజమ్మి తారు. వీరటింగు చేశారు. కారాగృహానికి వెళ్ళారు. ఎన్నోకష్టాలు పడ్డారు. విద్యుత్తు అంటు లేని అభిలాష. శ్రీలని ప్రతికావ్యాసరచయితలుగా తయారుచేయాలని పెద్దకోరిక. ఇందువిషయమై చాలాశక్తి తీసుకొంటున్నారు. చెల్లుపెంపటంలో ప్రత్యేక పొందినారు. ఒక ఆదర్శ శ్రీ.

ఈలాంటి నిరాదరం చేసేవరకు మరంగయ్య, భారతమ్మలు, వీరికి చేతులు ఆయుధాల గ్య విశ్వోద్యమాలవహూయ్యుగాత. రయితులు సంకాగ్రామి పండుగలో వీరిని పూజించుకొని కృతార్థులగుచున్నారు.

గంటిచేరి. మరియొకమూల రైతులకును జమీందారులకును రాజీనామాపథిల జరిపి పొందుతున్న రుస్తాని బొప్పిలిరాజాగారు ఆశయలికిందిన సమయమిది. ఆనాడు ఆయన తెలివైన వాక్యములను గూడమీరు జ్ఞాపకము చేయుచున్నాను. "మా యొక్క మాటలకున్నలకు భంగములేని పద్ధతికి రైతులయొక్క కోర్కెలను వీలైనంతసంతృప్తిగా సఫలపరచుటకు ఉద్యమిస్తాం, రైతులకు జమీందారులకు అభిప్రాయ భేదముండవచ్చును. కాని అభిప్రాయ భేదముకంటే సమరస్యము కుదిరే అంతాశచాలావున్నాయి" యీదో వాక్యవాక్యములు యెంతవరకు నిజమయ్యాయో వీమృతుల చరిత్రనుబట్టి తమకే తెలిసి యుంటుంది.

రాజీనామా సమావేశమని రైతుసంఘాలకు ప్రత్యక్షముగా గుర్తించుటకు సాహసముగాని సామరస్యముగాని లేని పూర్వాయంతో స్యక్తులను ఆహ్వానము చేసెను. మునుపాపినాయుడుగారు రామరావ్ పంతులుగారు, వెంకటపతి రాజుగారు, స్యక్తిగతిగా ఆహ్వానము చేయునట్లే మనమెందుకోవలసి వస్తుంది. పోనీ వీరితో చేసిన సంప్రదింపుల ఫలితముగా జరిగిన మాదలనైనా మన్నించివారా? యందునుగూర్చి యేవోకొన్ని విశాల సవరణలు యెన్నేటా ల్యాండు అక్టోబర్ చేయిస్తామని తమ రాశించునట్లుగా జమీందారుల ప్రతినిధులు ఆసభలోను వీమృతుల ప్రసంగించినా రనిన్నీ ఆట్టిచమృతముమీదనే తామున్న జమీందారుల తరపున శ్రీ గోవింద రాజాచారిగారున్న కలసి ఎట్టిటా ల్యాండు అక్టోబర్ ఒక సవరణబిల్లును రాజీనామా పద్ధతిగా తయారుచేయుట కొప్పుకున్నామనిన్నీ చివరకు ఉభయములూ మూర్ఖునేసరికై తమకు గోవింద రాజాచారి గారి కన్నీ కుమరలేదనిన్నీ ఆకాభంగ మైనదనిన్నీ అందుచే యీ విషయములోనుంచి చేతులు కడుగుకొని అవతలికి వెళ్లవలసి వచ్చిందనిన్నీ శ్రీ రామరావుగారు చేసిన ధర్మలా ప్రకటనము వైవాగ్ధానములయొక్క శుక్ల-త్యాన్ని తెల్పుతున్నది. అయితే ఆలాంటి ఆశలు మేము యెప్పుడు పురికొల్పలేదని జమీందారుల తరపునను అంటారు. పోనీ వైదోద్యమ వాక్యాలు ఋజువయ్యేటట్లుగా జమీందారులు ఏమిచేసినారు? అని ధర్మవాదీ ప్రశ్న చేయుచున్నది. మీరూ ప్రాబల్యము వలన మీరు వీమృతుల ప్యాసుచేసిన ఎట్టిటా లాండు సవరణ చట్టములపై వైదోద్యమ వాక్యములు నిరూపించే దీనుడైన రైతును ఉద్ధరించే ఒక్క సవరణ చూపించండి అని రైతులోకము జమీందారులను ఘంటాపథముగ అడుగుచున్నది. జలాశయముల మరమ్మత్తు, లంకల నిర్వచనము మున్నగు వానిలో రైతులకు కొంత సహాయము జరిగినదని జమీందారులనవచ్చును. వీటి వనరుల మరమ్మత్తు పీటీఎమ్తో యెరివరకు లేనిపద్ధతిగా రు 200/- ధరావతు యెప్పుడైతే పెట్టుబడితో, ఆ ధరావత్తు రైతువాడవే ఓడిపోయిన యెడల జమీందారులకు ముట్టరలేని యెప్పుడైతే పెట్టిన ప్రతిభా, జలాశయములను గురించి పీటీఎమ్ పెట్టుటకు రైతులు భయపడెడిది ఏర్పడింది. యంతకంటే యీ సవరణ చట్టముయొక్క లాభమునుగూర్చి తెల్పుటకు కాలయాపన అవసరములేదు. పోనీ చట్టపరీక్షా మూలముగా రైతులకువకారము జరుగకపోవుగాక. జమీందారులను వారి ప్రతి నిర్దేశాల బొప్పిలి రాజాగారును నేటి యుగ ప్రతినిధులైన కరుణ పూర్వకముగానైన యేమైన సహాయము చేయుచున్నారా? వెంటకొని లోగా యిరు మోడరి? 70-80 వసయి కరుణమునకు అధికపు రేట్లు గలవు. ముఖ్యముగా వెంటకొని, బొప్పిలి, పల్లెగిడి, పిశాచురము, మునగాలలో రైతులు పడు బాధలు ముఖ్యముగా యీ అధిక దుష్టితీయను దుర్గము. యీ అధిక దుష్టితీయను బుద్ధివ్రాత్యముగా రాజుని వదిలివేసి కాదు. యి

దివంగత బి. మునిసాని నాయుడుగారికి స్మరకచిహ్న నిర్మాణము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ విశ్వప్రేమి.

స్వర్ణీయ దివాన్ బహద్దరు బొప్పిలి మునిసాని నాయుడుగారు ప్రఖ్యాతాంధ్రవాదులు. మద్రాసురాష్ట్ర రాజీయవేర్తలలో సుప్రసిద్ధులు. ఆధికార ఆధికార శీవములలో తమనేనవలన ప్రఖ్యాతిహావమును చూపగొని సాధనవలంతులు. కమృతుల చూడవలసి.

పరమపదించినా డిమానును. వారి యకాల మరణమును మద్రాసు రాష్ట్రమంతయు ఎలుగై యెట్టింది. వారి రాజీయశీవమును, సమరత్వమును, రైతులనాధాన్యమును ముక్తకంఠమున ప్రస్తుతించింది. నిమ్మకేశమగు నీ సానురావమున వలభేదముగాని రాజీయ మరచిభేదముగాని లేకుండ, సర్వసంఘములు, సకల రాజీయపక్షములు వారిసేవను కొనియాడి, వారి యాత్మికాంతి భగవంతుని ప్రార్థించింది. నేటికిని రాష్ట్రీయం రెండు నాయులును దోగారుచున్నది. ఆయన చరిత్రార్థనాడు. తన శీవనూత్రిములను కుదివరకు సాధనతేసి వానికై మరణించినాడు.

నాయుడుగారి మరణము రాష్ట్రీయ రాజీయభివృద్ధికి మహాసత్కమని రాష్ట్రీయనాయకులు పలుకుచున్నారు. అంతియేకాదు. దానివలనకమ్మ మహా సంఘమునకు తీరనికోరిక వాటిల్లింది. రాష్ట్రీయ రాజీయములందువలనే సాంఘికవిషయమునగూడ వారులేనిటా ఎవారికేనీ తీరుట దుష్కరము. వారు తమ విద్యానివేక సంపదలచే కమ్మమహాసభలకు గావించినసేవ, కలిగించిన గౌరవము అపార, ఆమెయము. కమ్మసంఘమెన్నితీరములకైన నాయుడుగారియుగమును తీర్పుకొనజాలదు. ఆ ఋణమును దీర్చుకొనుటకై వారంతాపాటి త్యాగముచేసినను అది అల్పమే!

నాయుడుగారికి సాంఘిక విద్యానివేకము పట్టు గలవేయ నిరుపమానము. ఆ కోరికను పడవ కమ్మమహాసభ కధ్యక్షులవహించి అంగలారులో సంఘములకు స్వస్థపరచియుండిరి. నాటికి నేటికిని సరస్వతీ ప్రసన్నముగా నేయున్నది.

శ్రీ వారి ఆత్మికాంతి నిధినిపంపగోరు వారిల్లరు వారికోరిక మేరకు లక్ష రూపముల కమ్మ తీదబాయిర విద్యానిధికారకు సమీకరించుట ప్రధమకర్తవ్యము.

తరువాత రైతుసంఘక్షేమముకొరకు, దీనికొవలసినస్వల్పముధర్మముకొరకు, ఆత్మలాభాధికారులు చూడవలె వారుగావించిన సేవకు కృతజ్ఞతా నూరికముగా నొక స్మరకచిహ్నమును నిర్మింప ప్రయత్నించుట రైతుల పరమధర్మము. దీనిలో నాతినితీ భేదములేకుండ మద్రాసురాష్ట్ర ప్రజలందరు తయారుధాకై కృషి చేయవలసియున్నది. ఈమహాత్మాగ్రామము కమ్మసంఘముల వాధ్యక్ష అధిపత్యము.

విద్యానిధిని ప్రోగుచేయుటకును, స్మరకచిహ్నమును నిర్మించుటకును గతవారము మద్రాసులో సమావేశమైన కమ్మమహాసభ వారు నిర్ణయించిరి స్మరకచిహ్న నిర్మాణసంఘము ఏర్పరుస్తేలులవారు యెంత రయమును యిచ్చియున్నారా? ఎంతవరకు కమ్మ కాపులేనీ యున్నారా? ఇట్టి దైనను జరుగనిదో కై ప్రభావావాయుల దో వాక్య మాటలకు రయమిది? రైతులయొక్క మోక్షము అరిచి సంఘ కృష్ణలోనే యున్నదని యీ చరిత్ర మరంత భూభావుచేసినది. యే జమీనులో చూచినను కమ్మ బకాయాలకు రైతుల విరాధ్యులు, బూములు చేలము చేయవచ్చుననుభూతివల్ల ఆరభించిరి. జరిగింది.

బర్రారాష్ట్రీయ ఆంధ్ర మహాసభ.

మైసూరులో రంగూల్లో రాజారెడ్డియార్ హాలులో జనవరి 26 లేది సాయంత్రం 5 గంటలకు సమావేశము కావడం. ఆంధ్ర ప్రాంతములనుండి ఆసేయులవచ్చేవరి. ఆంధ్రప్రదేశ్ ల మృదుమధురగావముతో సభ ప్రారంభింపబడింది. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు డాక్టరు జి. జి. క్యామాగారు ఆ సభ అధ్యక్షోపన్యాసము గావించిరి. తదుపరి మహాసభను ప్రారంభించు గంజాంజిల్లా జమీనురైతుసంఘాధ్యక్షులగు పుల్లెల క్యామసుందరరావుగారు ప్రారంభోపన్యాసమును గావించిరి. దానిలో విద్యావిభజన, ఆంధ్రరాష్ట్రీయము, మాతన సంస్కరణలు విద్యాఆంధ్రములు వెుదలగు. ముఖ్య విషయములగుర్చి విపులముగా ఉపన్యసించిరి. తర్వాత సభాధ్యక్షులగు శ్రీ. పి. సోమరాజుగారు తమ అధ్యక్షోపన్యాసమును పా గించిరి. ఇందు 10 తీర్మానములు చేయబడినవి. ఇందులో ఆంధ్రరాష్ట్రీయక కీర్తనమును, ఆంధ్రవిభజన తీర్మానమును "కోరంగిలు" అను వాడుకను నిరసింపు తీర్మానమును ప్రాధాన్యము వహించుచున్నవి.

పంజాబులో శిస్తువిర్ణయం ధరలపై నాధారపడియుండుట.

ఇదివరకునర శిస్తులు స్థిరముగా యుండుననియు, పంట ధరలపై నాధారపడివుండుననియు, గత సంవత్సరమునందలి ధర నాధారముచేసికొని శిస్తులు నిర్ణయింపబడుననియు, ఇందువల్ల ప్రతిసంవత్సరము మారగల పద్ధతి యేర్పరుపబడుననియు, తెలియచున్నది. ఈపద్ధతిని లయకృత్యులెల్లాయందు ప్రధమముగా ప్రవేశ పెట్టుటకుననియు, ఇతర జిల్లాలలోపన్నులు నిర్ణయింపవలసిన కాలమువచ్చి పప్పుడు అక్కడేకూడ నిట్టిపద్ధతియే ప్రవేశ పెట్టుబడ వచ్చుననియు, పంజాబు గవర్నరుగారు తెలిపిరి.

* * *

వైస్రాయిగారి సైన్యపరీక్ష.

వైస్రాయిగారు గత 31 లేది గావించిన సైన్య పరీక్షకు ఆంధ్ర సభ్యులందరిని ఆహ్వానించిరి. కాం్రాసుసభ్యులు రాకుండుటకు నిశ్చయించిరి.

పరిచింది. పని ప్రారంభింపబడి జరుగుచున్నది. వారు పరమపదించిన వీరవ ఆయుధములు గిరుగులోగా వారికి ప్రత్యామ్నాయముగా నీపాత్రక చిహ్నమును నిర్మించి, విద్యానిధిని సమకూర్చి భౌతికసంకేతమున కారుపమున వారి ఆమోఘ సేవను చిత్రించిపెట్టుటకు సంఘమువారు తీవ్రముగా కృషిచేయుచున్నారు.

కావున, మద్రాసురాష్ట్ర ప్రజలెల్లరును ముఖ్యముగా కమ్మసంఘములు, ఈస్మరకచిహ్న నిర్మాణమునకు, విద్యానిధిని ప్రోగుచేయుటకు, తమ ధనబలములతోడ్పడవలండుట ప్రార్థించుచున్నాను. తమకోరికై, తమస్వల్పగోతములకోరికై మరణించిన నాయుగారి కీర్తనమును మహావ్యయమును గావించుట రైతుమండలి పరమధర్మమని మరొకమారు పాచ్చిరెండుచున్నాను.

దీనికై ప్రోగుచేయుటకు ధన్యు, ఉత్తరప్రత్యక్షులములు నాకు పంపబడితెను.

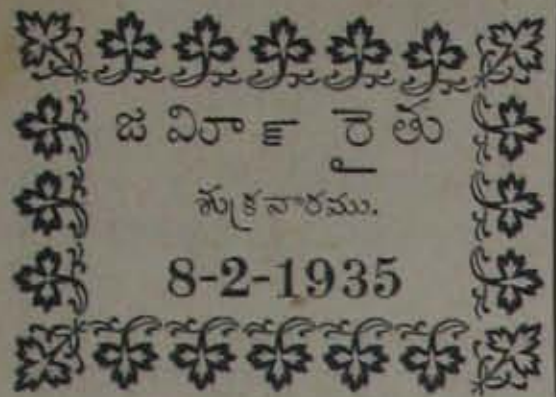
జాగ్రత్తమూడి కుప్పువ్యామించెదరి.

యె. యచ్. పి. అధ్యక్షుడు,

మునుపాపినాయుడు స్మరకచిహ్న నిర్మాణసంఘము గుంటూరు.

విలేజుల ఆర్థికావస్థలకు ప్రతికూలములు
ఉత్పాదకములు కాదు.

జమీన్ రైతు

శుక్రవారము.

8-2-1935

ఎస్టేటుల్యాండు

సవరణ బిల్లు.

మద్రాసు శాసనసభలో గత 23 తేదిన
పాములపాటి వెంకటకృష్ణయ్య చోదరి
గారిచే ఎస్టేటుల్యాండు సవరణ చట్టము
కటి ప్రవేశపెట్టబడినది. దానిని స్థలాంత
రమున ముద్రించితిమి. ప్రస్తుత ఆహార
పదార్థముల ధరల మాంద్యము ననుస
రించి తాత్కాలికముగా శిస్తును తగ్గి
ంచుటకు ఈ సవరణ చట్టము పూనుకొను
చున్నది. జమీందారీలలో ప్రస్తుత
మములులోనుండు ధాన్యపు శిస్తులు,
రిక్కశిస్తులు ఏ ఆధారము ననుసరించి
యు నిర్ణయించినవికావు. రైతుకు జరా
యితహక్కు లేని దినాలలో పెంచబడిన
రేట్ల లేక నిర్ణయించబడిన రేట్ల అము
లులో నున్నవి. ఆరేట్లు గవర్నమెంటు
శిస్తులకంటే ఎన్నో రేట్లు హెచ్చుగా ను
న్నవి. ఎస్టేటుల్యాండు ఆక్టులో ఏటిని
గవర్నమెంటు రేట్ల ప్రకారము సవరించు
కొనుటకు అవకాశములేదు. అధికశిస్తు
లవలన, నీటివసతులు రిపేరిలేనందున పం
టులుపండక జమీన్ రైతులు నానాట
కృశించి పోవుచున్నారు. ప్రభుత్వము
వారు ఈ యార్థిక మాంద్యములో గత
వత్సరము ఎకొడ్డిగానో రైతుకు రిమీ
షియించియున్నారు గాని జమీన్దా
రులు గవర్నమెంటు శిస్తులకంటే హెచ్చు
శిస్తులగుండు దుర్వ్యయములు చేయుచూ
తనకింద చచ్చిపోవు రైతుకు ఏమాత్రీ
ము రిమీషనిచ్చుటకు మనసుబద్ధకరైతు
దుర్గతికి కారకులగుచున్నారు. ఏ ఒక
రిద్దరో రిమీషనిచ్చినను నియమబద్ధక
ముగా గాక వాటిష్టము వచ్చినట్లు నటించి
యున్నారే గాని అందరకు యిచ్చిన
సాధ్యత్యాలలేవు. వెంకటగిరివారు గత
వత్సరము రు 1-కి 0-2-0 యిచ్చుచట్లు
ప్రకటించిరే కాని అది అందుబాటులో
లేకుండా జేసిరి. నూటికి వక్కదుగూడ
ఈలాభమును పొందలేదు. అవిధేయు
లకు అసలేలేదు. విధేయులైనను తా
ము డబ్బుకక్కుర్తికి నియమించిన నిర్ణీత
కాలములోపల చెల్లించినవారికి మాత్రీ
మేయిత్తుమనిరి. అదియు లెక్కలలో
తగ్గించి పుచ్చుకొనిరేగాని పట్టా బా

మొత్తమునుండి కొట్టివేయలేదు. ఇది
ఎప్పుడో ఒకప్పుడు దావాలకక్కునదే
యని వెనుకటి అనుభజ్జల భయము.
ఇచ్చిన వరకైనను మాగాణి శిస్తుకేగాని
య 1-కి రు 25/- లు మొదలు రు 80
వరకు చెల్లించు ములుములనే మెట్టలకు
గూడ అన్వయించదు. కాబట్టి పై రిమీ
షనన్న శట్టము నామమాత్రీమేగాని ఉప
యోగము లేదని ఇట్టి సాధ్యత్యాలవల్ల
రుజువగు చున్నది.

కాబట్టి శాసనసభలో అవకాశమున్న
గాని రైతులు కోల్పోను ఉపాయము
లేదు. ఈతరుణమున వెంకటకృష్ణయ్య

అవసరమగుచున్నది. దీనినైనను వెనుక
నెట్టక త్వరలో చట్టమగునట్లు చేయుట
ప్రభుత్వమువారి ధర్మము. గవర్నమెంటు
వారు జమీన్ రైతులుగూడ మానవుల
కిందనే లెక్కపెట్టవలెను. ఈజమీన్
రైతులు ప్రభుత్వమువారుచేసిన ఫక్కి
రులే కాబట్టి ప్రభుత్వమువారే ఈ బిల్లు
తెచ్చియుండవలసింది. కాని వారు అట్లు
చేయలేదు. జమీందారుల సలహాల
తో పరిపాలించు ప్రభుత్వమువారు
జమీన్ రైతుల కష్టముల నివారించునను
కొనుటకు అవకాశములేదు. ప్రజాప్ర
తినిధులు తెచ్చిన ఈ బిల్లునైనను ప్రభు

ధ్యతలేని దివానులపై భారముమోపి
తాము జోక్యము కలుగజేసుకొనకుండు
టవల్లనే ఈవివరములుతెల్లపించుచున్నవి.
రైతులవాదములు, జమీందారుల
సమాధానములు పత్రికల కెగబాగ్గు
చున్నవి. మాహితవు ననుసరించి దివా
ను జోక్యము లేకుండా తానురైతునా
యకుల రక్షించి వారిలో సంప్రదించి
సరుదుబాటు చేసుకొనుట సమంజసము.
చేతిక్రిందిరయితుల చెంగగొట్టుకొనుట
సమంజసముకాదు. మితమైన రైతుకో
ర్కెలయెడగూడ వివాదములేల రావల
సినచ్చుచున్నవో చిత్రిముగా నున్నది.
ఎలుకలకొరకు ఇల్లుచిచ్చుబెట్టుకొన్నట్లు
దివానుల మాటలువిని రైతుల రెచ్చ
గొట్టవలదని మనమిచేయుచున్నాము.

కటమంచి రామలింగారెడ్డిగారి విజ్ఞప్తి.

స్నేహితులైన చిత్తూరుజిల్లా వోటరు మహాశయులకు వందన
పూర్వకముగ నాచేయు విజ్ఞప్తి:-

కాంగ్రెసు పార్లమెంటరీ బోర్డువారు నన్ను ఇప్పుడు సర్వజన
సంతాపకరమైన శ్రీయుత బొల్లిని మునుస్వామి నాయుడుగారి అకా
లమరణముచే ప్రాప్తించిన భ్రాతృయందు ఇప్పుడు జరుగబోవు ఎన్నిక
లలో నిలువవలసినదిగా ఆజ్ఞాపించినందున తత్ప్రకారము విధేయతమై
మీ స కాంగ్రెసునందుండు దృఢమైన విశ్వాసమును, నాయుడుగల
అల్పమో, ఘనమో అయిన ఆదరమును మిక్కిలిగా నమ్మి, నిలచి
యున్నాడను. కాంగ్రెసును గుఱించిగాని, నన్ను గుఱించిగాని మీకు
తెలియని విషయములులేవు. కాబట్టి ఆ అధికప్రసంగమునకు నేను
పూనుకొనను.

ప్రకృతము, భారతీయులు స్త్రీలు పురుషు లను భేదములేక
దేశభక్తితో స్వరాజ్యపు హక్కులకై ఎట్లు పోరాడుచున్నారో అది
తెలియనివారును, అమోదింపనివారును ఈ దేశములో ఎవ్వరును
లేరు. ఇది మహాభారతమువంటి వీరకావ్యము. దీనిలో రైతుల
యొక్క దుర్భర కష్ట నివారణమనే సమస్య అతి ముఖ్యమైన ఉపా
గ్రాసమువంటిది. దీనికి కృతపతి దేవుడు. కృతీకర్త మహాత్మాగాంధీ.
భక్తులు కాంగ్రెసువారు. శ్రద్ధతో పారాయణము చేయువారుమీరు.
ఇంక మీవంటి శ్రద్ధాసక్తులను దేశధర్మమును ప్రజాధర్మమును
బోధించుట అనావశ్యము అట్టిధర్మ ప్రకారముమీరు వోట్లను పుంఖా
నుపుంఖములుగ కాంగ్రెసు అభ్యర్థియగు నాకిచ్చి మీయొక్కకీర్తిని
దేశముయొక్క గౌరవమును శాశ్వతముగ నిలిపి ధన్యులగుదురని
ప్రార్థించుచున్నాను.

చోదరి గారిబిల్లు కొందరి రైతులైనను
అత్యంత లాభకాంక్షాగలను. ఇంతవర
కైనను జమీందారులు అంగీకరింతురో
లేదో చూడవలసియున్నది. ఈబిల్లు
చట్టమైనను వ్యయప్రయాసలకు సాధ్య
మైనవిషయము. ఏ మారుమూలనుండి
యో రివిన్యూ కోర్టులకు పరుగెత్తి
వకీళ్లకు ఖర్చులకు భారబోసిన వెనుక
గాని దీనిప్రయోజనము బయల్పడదు.
జమీందారులు పవరులోనుండు ఈ ది
నాలలో రివిన్యూకోర్టులవల్ల ఎంతవ్యా
యము జరుగునో తెలిసిన విషయమే
అపీలుకు సివిలుకోర్టుకు అధికారముం
డుట అవసరము. ఇదివరకుండు ఆక్టులో
తాత్కాలిక తగ్గింపులకు ఏ మాత్రీము
అవకాశము లేనందున ఈసవరణ చట్టము

త్వమువారును, జమీందారులును కలిసి
సహాయపడి అత్యంత దుర్గతి లొనున్న
జమీన్ రైతులను నష్ట రింతరని కోరు
చున్నాము.

చలపతి జమీందారు గారు

చలపతి జమీందారుగారు ఇంత
వరకు ప్రజాపక్షము వారని బాహ్యజ్ఞా
కమనుకొనుచున్నది. నిజముగా తాను
ప్రజాపక్షముననుండవలయునన్న అందరు
జమీందారులకంటే తనకే హెచ్చుఅవ
కాశములున్నవి. కాని రైతులతో చిన్న
విషయముల వేరుబడవలసిన అవసరమేల
కలుగుచున్నదో దురూహ్యము. ఏ బా

శ్రీ శ్రీ నాయుడుగారు

6-వ తేది వెలువడిన ప్రజామిత్రంలో
“జమీన్ రైతు అపచారము” అని
కె. వి. సుబ్బారావుగారి పేరుతో వ్రా
యబడిన వ్యాసమును చదివితిమి. జనవరి
18 తేది మా ప్రతికూని సంపాదకీయ
మును ప్రక్కవ్రాతలుగా పొరపాటున
భావించినందులకు విచారకరము. స్వర్గీయ
నాయుడుగారియందు మాకు సంపూర్ణ
గౌరవాధిక్యతలు గలవు. ఈవిషయమును
చర్చకులాగుట నాయుడుగారి కీర్తికి
కళంకదాయకము. ఈ అనవసర కలహ
కారణ మింతటితో విరమించుట సమంజ
సమని మనవి జేయుచున్నాము.

శ్రీ శ్రీ నాయుడుగారు

నెల్లూరుజిల్లా జమీన్ రైతు సంఘము
వారు జనవరినెల 31 తేది నెల్లూరులో
సమావేశమై స్వర్గీయ మునిస్వామినా
యుడుగారి అకాలమరణమునకు సంతాప
మును వెల్లబెప్పుచు ప్రథమ తీర్మాన
మును గావించిరి.

సహకారసంఘముల రిజిస్ట్రారు ప్రకటన.

సహకారసంఘములు కావత్ గుడ్ ఫ్రండ్ లో
నుండి రాయలసీమలో షాచమనలన బాధపడు
చుండువానికి ధనసహాయము చేయవచ్చుననియు,
ఈ మొత్తములను ఆనంతపురంజిల్లా సహకార సం
ఘముల బ్యాంకింగ్ పంపనైననియు, బ్యాంకింగ్ వారికి
చేరిన మొత్తములకు వేరువేరు కాలాలనుకట్టి ఆ
మొత్తమును సరియైన షాచమనవారికి సంఘమునకు
అందజేయ వలెననియు సహకారసంఘముల రిజి
స్ట్రారుగారు ప్రకటించిరి.

చెర్వురివేరు

కల్వకురుకు అర్జీ.
చాదిలితాలూకా కాకత్తువరకా భవాయని
పేట చెర్వు దుర్గిరిలో ఉన్నందున ఎస్టేటుల్యాండు
ఆక్టు 185 నుకన్ ప్రకారం రైతుల కల్వకురివారివద్ద
పేటివక చెట్టెట్లు తెలుస్తున్నది.

బొబ్బిలి ఎస్టేటు

పల్లపు రైతుల ఘోర బాధలు

యా పల్లపు గ్రామములు, వెలికానికొత్త వలస, తేడిపాటి, తేలవల్లి, పుల్లి పెదపల్లి, వెంకటాపురం, కందాపురం, ఆదవరం, కొండగూడెం, బావం, గుత్తాపల్లి, లోభం, రామచంద్రపురం, కొత్తూరు, వామదేవపట్నం మొదలగు 24 గ్రామములు యందు కొన్ని గ్రామములు నాగావలీ కాలువలపల్ల భూములు పాగు కావడం మున్నది. చెరువుల ఆధారముపల్ల వర్షాధారముపల్ల పండితుల భూములు గ్రామములు కొన్ని గలవు. యీ గ్రామములకు రాలావరకు మెట్ట భూములు పాగు కావడం గలవు. నాగావలీ కాలువలన్నిటికిని లాకు పడ్డవలె చేరు. సహ్యానూలముగా ప్రవహించును. వైక ఉడవారిచేత గ్రామములు భూములు మురుగు కాలువలపల్ల పాగు కావడం మున్నది. యీ 24 గ్రామముల కందుకున్న భూములు ఘాతము 10000 యకరములుండును. సంస్థానంవారికి చెల్లుచున్న పన్నులు ఘాతము 3 లక్షల రూపాయలు ప్రతి పాటన ఒక నెల 15 తేదీన వసూలు పోరంబించి మహా ఘోరముగు చర్యలతో వసూలు చేయుదురు.

1933 సం॥ క్రియంత రంగాగారు కవిలై పోరంబులకు దయచేసి రైతులు పడుచున్న కష్టములు విచారించి రైతుసంఘములపైటి మహా సభలు జరిగించుటకు ప్రయత్నించగా సంస్థానం వారు పోలీసు వుద్యోగములను రైతులపై వుద్యోగం కొన్ని రైతులకు ధయముకల్పింపజేసి సభలు జరుగకుండా చేయుటకు తగు ప్రయత్నము చేసిరి గాని గత సం॥ం ఒక నెల 16 తేదీన రైతు మహాసభ వావం గ్రామమున జరుపుటకు శ్రీయంత రంగాగారు శ్రీ పుల్లెల కృష్ణమందర రావుగారు, శ్రీయంత దుక్కా నారాయణరా యణగారు, శ్రీ కన్నేపల్లి సత్యనారాయణగారు, శ్రీ కరుణాకరుని సుబ్బారావుగారు, మొదలగు నాయకులెల్లరు విచ్చేసి సభలు జయ ప్రదముగా జరిపి రైతులకు ముఖ్యమగు తీర్మానములచేసి ప్రతికల మూలమున తెలియపర్చగా గత సం॥ం సంస్థానంవారు య 1 కి రు 0-2-0 రిమీషను యిచ్చిరిగాని రైతులు కిస్తులు సరిగా చెల్లించలేక పోవుటవలన కవిలై ముతాలాకొన్ని వేలు బకాయి వుండిపోయినది. 12-4-1934 తే దీనీ వావం గ్రామములో సభ జరుపుటకు శ్రీ రంగాగారు ప్రయత్నములచేసి ఆనాటికి వారును గిరి గారును సభకు రాలేనందున స్థానికరైతు నాయకులగు శ్రీయంత సింహాద్రి నారాయణరా యణగారి యధ్యక్ష్యమున ఘాతము 10000 వేల రైతులతో తే 4-12-34 తి మహాసభ జయప్రద ముగా వావం గ్రామంలో జరిగినది. యీ సం॥ రు 1 కి రు 0-5-4 రిమీషను యివ్వవలయుననియు డిపార్ట్మెంట్ల తేయే సర్వే జిటికీ మెంటు చేయించ వలయుననియు పాత బకాయిలు కొట్టి వేయవలె ననియు మొదలగు తీర్మానములు చేయగా యీ సం॥ రు 1 కి రు 0-2-0 ఎక్కువ రిమీషను యివ్వ మని చెప్పుచున్నరు. రైతులను చీలదీసి రెండు ఆజాల్లకు ఒప్పించవలసినది తీవ్ర ప్రయత్నములు చేయుచున్నరు. మంజేరు జరుగునో తెలియదు.

యా సమీపములందుగల గవర్న మెంటు గ్రామముల భూముల 1-వ తరం రెండు పంటలుగల వాటికి య 1 కి రు 14-4-0 కిస్తులు చెల్లించుటకు గ్రామములకు య 1 కి రు 0-2-0 రిమీషను ఇచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు చూచుచుండగా సం స్థానంవారు రెండు ఆజాల్ల రిమీషను యిచ్చెక మనుట కిదు కోరనియము.

పూర్వము జరిగిన చర్యలు

1908 సం॥ మద్రాసు ఎస్టేటు ల్యాండ్ డెవలప్ మెంట్ కమిషన్ కమిషన్ గుత్తాపల్లి, లోభం గ్రామముల రైతులు సంస్థానంవారు కమిషన్ కమిషన్ వారు వావాలు తెచ్చుకొని సం స్థానం వారు తక్కిన గ్రామరైతు లందరిని మోసముచేసి గుత్తాపల్లి లోభం తిన్నల ప్రకారం మేమంద రము బద్దలమై యుందుమని వప్పించి సంతక ములు ప్రేలు మద్రాసు వేయించుకొని వావా లలో సంస్థానమువారి ప్రతాపవంతయును చలా యించి కొద్దిలో రైతుల వాదనలు చల్లకుండా తేకి వ్రాకో ద్ద వరకు పోరాడి గత 1 కి రు 61-11-3 చొ॥ తీర్మానం చేయించుకొని స్వ 1920 ఫసలీ లగాయకు యిప్పటివరకు పంటలు పండిన ఎండినను రైతులపై కడు నీ చ మ గు చర్యలు ప్రయోగించి గత 8 సం॥ం గడ్డి భరించుని మొదలు గాగల ముక్క మొగములేని పన్ను లతో సహా గత 1-కి ఘాతము రు 75,865/-80 రూపాయలవరకు వసూలు చేయుదురు. సంస్థానం చెల్లవలసిన కిసుకకు అడ్డులేకుండా వైసులతో సహా చెల్లవలయునేగాని రైతులకుండు భూమికి మాత్రము తక్కి దాఖలాలులేవు. గత 8 సం॥ భూ మియనునది 1 యకరముండునో లేక 2 యకరము లుండునో తెలియదు.

1908 సం॥ పూర్వము కవిలై ముతా రైతు లెల్లరు సంస్థానముకు గల్లాలు కొలుచుచుండెడి వారు. ఆపప్పుడుయందు ముజరా ముగుగు ముజరా రైదీ ముజరాలు మొదలు గాగల అనేక సదుపా యములు రైతులు పొందుచుండెడివారు. యిండా వ్యవసాయమునకు వలయు విత్తనములు పశువులను కూడా సంస్థానమువారు రైతులకు యిచ్చి రయి తులు యితర జేతములకు వైఖకుండా కాపాడెడి వారు. గల్లన గడునకు మారిన తరువాత యీ సదుపాయము లన్నియును కొట్టివేయబడి ఘోర మగు పన్నులు మహా కఠినముగా వసూలు చేయు చున్నారు.

పట్టాలుముచ్చిలికాల సంగతులు.

యెస్టేటుల్యాండ్ డెవలప్ మెంట్ కమిషన్ కమిషన్ దలు 1922 వ సం॥ వరకు రైతులకు పట్టాలుయి వ్యక్త రైతులవలన ముచ్చిలకాలు దాఖలు చేయిం చుకోవెడివారు. అటులదాఖలు చేయించుకొనుట యేగాక ముచ్చిలకాలలో నుండు వరతులను చది వివనిపించుటగాని చదువుకొననిచ్చుటగాని లేదు. ఆకాలములో కాడేదారుగారిగు వాడపల్లి నూర య్యగారు పుజలకు సింహస్వప్నముగా నుం దుకువలన ముచ్చిలకాలలో వరతులు అడుగవీలు గాక రైతులు భయపడచుండెడివారు. యీవిధ ముగా 1922 సం॥ వరకు జరిగిన అంతలో ఆడవ రం రైతులుమారు పట్టాలు యిచ్చినగాని మీకు వేము ముచ్చిలకాలు దాఖలుచేయమని కిస్తుబాడ తెల్లించమని యయ్యొనగా వారిపై పో లీసు వుద్యోగములతో ఆత్మలకు ఘాతము 500 మంది పరివారంతో ఆదవరం ముట్టడించెప్పటికి రైతు లధియడక మాకుపట్టాలు యిచ్చినయడ్ల వెంటనే మీ కిస్తులు చెల్లించమన్నామని చెప్పగా వారివేమియు చేయలేక సంస్థానం బంధులలో అందరు ఆలోచించి సింహస్వప్ననారాయణ మొదలు 21 ముద్దాయిలు వత్తులు కంగ్రెసు పట్టు కొని వరుకుటకు కొట్టుటకు వచ్చిన రైతెంకుకేమిచెట్టింది వారి చెప్పుచేతలలో మెల గడి వారిపల్ల పాక్ష్యములిట్టింది సంస్థానంవారి కత్తనంతయు కల్లెరు వారియడుట ఉపయో గించి ముద్దాయి 1 కి 3 మాసములు కఠినసీత్యము ను రు 30-0-0 జాల్కానయును 21 మడికి ముద్దా యిలకు సంస్థానంవారు రైతులకు పుసాదించి వారు. కాజాలోనున్న ఉద్యోగముల నందరిని

రాయలసీమ కలవు

పా. కనకమ్మ, కో. లక్ష్మీబాయిమ్మ గార్ల విజ్ఞప్తి.

మాత్రీలు ఆంధ్రరాష్ట్ర మొత్తంబున వసూ లుచేసి, ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయమహిళా సంఘం రికపున పంపుమొత్తాన్ని పసిబిడ్డల పాలకును గర్భిణీ స్త్రీలకును ఉపయోగింపజేయు. మాప్రి యర్జునులను విరివిగ ధనం లభిస్తే వృద్ధులకు, వికలాంగులకునూడా పుత్రేక్షేప్తము. ఆంధ్రరాష్ట్ర వాటకాల ప్రయత్నంనూడా జరుగుతున్నది. శ్రీ స్థానం నరసింహారావుగారు, గోవిందరాజు సు బ్బారావుగారు పాటుంచేస్తామన్నారని యంతకు క్రితమే వ్యాసించున్నాము. ఇప్పుడు శ్రీ మా ధవ వె డ్డి వెంకటాద్రి సుయ్యగారు, గంటపాలరా ధా కృష్ణయ్యగారు కూడా పాటుంచేస్తామని వాగ్దానం చేశారు. మా యాప్రియర్లను వారిఉదార పాటుంచలన చక్క గా నెరవేరినచో, మా ఉద్దేశం కొంతవఱకు స ఫలీకృతం కావదు. కాని ఎంతవఱకు మా భాగ్యమున్నదో చెప్పజాలం. ఫిబ్రవరి 11 వ తారీఖున వరసాపూరులో స్థానం నరసింహారావు

మార్కచేయవలయునని రైతులకు తక్షణమే పట్టా యివ్వవలయునని కల్లెరువారు సంస్థానంవారిని మర్యాదగా చుండలించిరి. 21 మంది రైతులు తక్షణమధించి గ్రామమునకు వచ్చినతర్వాత వట్టలను యిచ్చిరి.

పట్టాలోనుండు ముఖ్యమగు మరెత్తులు.

యాపట్టాలో నుదకారించిన హోల్ డింగు తాలూకు భూమిగాక యితరభూమి మీసాస్వధీ నములోనున్న అట్టిభూమికి య 1 కి రు 31-0-0 పల్లముననున్నా, మెట్టకు య 1 కి రు 4-0-0 2-0-0 మెట్టపల్లము క్రిందవరకట్టున వైకెట్టు పు కాకం యిచ్చుకోవలసినది మాప్రమునమన్నట్లు నీరు కట్టుకోవలసినదిగాని రైతులు స్వతంత్రించి నీరు కట్టుకోగూడదని యేటిలోనుండి నీరురైతులేవెట్టుకోవలసిన భూములపైనున్న వృక్షములయొక్క హక్కు సంస్థానంవారిని మొదలగు మరెత్తు లలో పట్టాలను దయచేయించిరి. పట్టావరతులు రైతులకంతమాత్రము హక్కులేని శ్వేతపర్యి మును సంస్థానంవారు దయచేయించిరి.

యాసంస్థానం వుద్యోగములు ఆదవరం శకులీ మెంటు విషయములలో చేసినకృత్యములు వర్షం చిన వకమహాభారతవపును. తక్కిన గ్రామము లకు తేయుచున్న మోసములు రైతులకు కయి తేయుచున్న పోర్టీలు రివ్యూవెత్తవలదాగ్ల కిచ్చు చున్న ముజరాలు వర్ష నాటికెయిలు. సంస్థానంలో గు 30-0-0 రూపాయలు తీరిము పుచ్చుకొనుచున్న బండ్లొకమును 1000 చెల్లించు రైతు యొగికి యుండవలయును. కొద్దితీరిము పుచ్చుకొను బండ్లొకమున్న పాటి చక్కయ్యి వేసవేలు చెల్లించు రైతులవలెను. పెద్ద రైతులకూడా ప్రభుత్వ గ్రామములపోయి కూలిచేసుకొని తీవించుచున్నరు. సంస్థానం వుద్యోగములు ప్రపంచములోనున్న ఘోరముగు చర్యలన్నియు ప్రయోగించి రైతులను ధయచెట్టి వారి ప్రతిఘటించుకొనుచున్నరు.

యెవ్వైనా జరిగించామనుతా వుద్యోగము లను చుండలించి ఆమాయకులకు రైతులను తా కన్న బిడ్డవలె పాలించిన తే పుపాలక పాలితులు అనోగ్యుల విత్రభావములతో నున్న తే తప్ప భా వంతుడు ముప్పువాటిల్ల చేయక మానడు. ఇది వేద వాక్యములుగా భావించవలయునని కోరుచున్నాను.

—ఒకరైతు

గారి కులాధారం, జరుగుతుంది. 15, 17 తారీఖులలో ఆచట వీలునుబట్టి సుబ్బారావుగారు, వెంకటాద్రియ్యగారు, చలపతిరావుగారు ము స్సగువారి బాధ్యతగాని, గంటపాల రాధాకృష్ణయ్యగారి రామరామగారి జరుగుతుంది. మాకు రాయలసీమ ఔచననివారణకు పాటుంచేయబా నుకొన్న వీరందరకు మేము సవాకృతజ్ఞులము.

సంధ్యాల.

రాయలసీమయందు ఔచనబాధను నివారించుటకు పాధనములను ఆలోచించుటకై ఔచనవా రణ కార్యమును పనిజేయునట్టి సభ్యుల సమా జేశమున 1 తేదీ శ్రీశైలగంటి సుబ్రహ్మణ్యంగారింట్ల జరిగెను. ఔచన బాధ లేని తాలూకాల మండి, ధాన్యము, మేత మొదలగువాటిని సమ తూర్పు ఔచనుచే బాధపడుచున్న స్థలములో పంచిపెట్టుటకు తీర్మానింపబడెను. ఔచను లేని యితర తాలూకాలయందలి ప్రజలు బొదా ర్యముతో యీ కార్యమునకు తోడ్పడకలెనని కమిటీవారు నిన్నపము పురురింపజున్నరు.

సభ.

సంధ్యాల ఔచననివారణ సహాయ సంఘా ధ్యక్షులగు శ్రీ దేశపాండే సుబ్బారావుగారి ఆ ధ్యక్షతన సభజరిగి, ఔచనుచే బాధ పడు చున్న కోయిలకుంట్ల తాలూకాలో పుభుత్వము వారు కిస్తును తగ్గించించుటకు కృతజ్ఞతజెలిపి, యిటులనే కరవు వుండెడి మరెన్ని శిల్లాల యందుకూడ యిదేవిధముగ కిస్తులు పుభుత్వము వారిని తగ్గింపవలెనని కోరుచూ తీర్మానము గా నివేదనసెను. శిల్లాయందలి ధనికులగు ప్రజలు ఔచనుచే బాధపడుచున్న ప్రజలసహాయార్థము విరాళము, ధాన్యము, మేత మొదలగునవి యి వ్వవలసినదిగ కోరుచూ తీర్మానము గానింపబడె ను. ఔచనుండు స్థలములందు పెస్తుపములు పోరంబించవలయునని పుభుత్వమును కోరుచూ తీర్మానములు గానింపబడెను. మరెన్ని తీర్మా నములుకూడా గానింపబడినవిదాట సభ ముగిసెను.

పశు సంరక్షణాలయము.

దీనినిగూర్చి తాడిపత్రి విలేఖరి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు.

ఫామిన్ కోడులో 187 వ సెక్షనులో గడ్డి ఔచను పుజలముగా వున్నపుడు పశుచాలిలో ఉత్తమాత్తమైన తె గల ను సంరక్షించుటకై పుభుత్వమువారి యనుమతితో శిల్లాలో అచ్చు టచ్చుట పశు శరణాలయములను యేర్పరచవచ్చు నని యున్నది. మరియు అట్టిస్థలములకు గొవిరా బడినపశువులను శిల్లాకల్లెరుగారు సామ్యుయిచ్చి కొని వాటిని రక్షించుచు, ఔచను తీరివరకు వారివాటిని మరల అమ్మి వేయవచ్చునని యున్నది. ఈ సెక్షనుననుసరించి తెలెవరి ఆసీనుగాను హిం దూపురములోను తాడిపత్రిలోను వైవిధ్యరంపబడిన పశు సంరక్షణాలయములను వెలొచ్చుటకై ప్ర భుత్వమువారికి సిఫార్సుచేసి యున్నానని తెలియ చెప్పుచున్నది. శిల్లాకల్లెరు - తలెవరి వై వారి సిఫార్సును ఆమోదించి క్రిత

జన్మలగును సంగతినె

గాయలసీమయందలి ఔచనకుల సహాగా ర్యము జగ్గలనుచును, స్థానిక ఔచన నివారణ సంఘముయొక్క కార్యదర్శి నిన్నటికినం పా యంత్రం సంగీతసభయేర్పాటు చేసిరి. సుమారు రెండు గంటలకాలము పాటకీర్తేరి జరిగెను.

సుమారు 50/- రూపాయలు వసూలాయెను. ఈ మొత్తమును కడపశిల్లాలోని ఔచనకులకు సహాయార్థము ఒనియోగించెదరనితెలియజేయుచున్నది.

నెల్లూరు జిల్లాబోర్డు మీటింగు.

—*—

జనవరి 31 తేది జరిగింది. అధ్యక్షులవారు రాజేను. ఉపాధ్యక్షులే అధ్యక్ష స్థానాన్ని ఆక్రమించారు. ఉపసభ్యుల తీర్మానాల గురించిన విచారణకుంటే ఒకటి రెండు మంచి మాటలాడి విమర్శించుకుంటామేమో.

మీటింగులో సభ్యులు విశేషం ఉండటం మూలాన మూడుగంటల కార్యక్రమం 3 గంటలలో ముగించాలని తీర్మానాలన్న రెడీస్ మంత్రిలమారి సభ్యులకు వివరావగా, విషయము తెలియకుండా, చదవకపోవడం జస్టిసు కార్యకలాపంలో ఇదొకటి కాబోలు! తీర్మానాల ఇంగ్లీషులో చదవడం తమకు సంబంధించిన సభ్యులుగావుంటే మారకొందయ్యి, చెంచయ్య అబ్బయ్య గుయి, గుయి అనడం, మాట్లాడే మధ్యలోనే బండి రాటిపోవడం మాన్తే మొరటులే కాణ్ణా జరుగవలసిన కార్యక్రమము ఇక్కడ జరుగుతున్నదేమో అని ఆశ్చర్య మేస్తుంది.

వ్యాప్తి చేయవలసిన కందుకూరు తాలూకా మున సరెవో కొట్టాడని ప్రాసిక్యూటర్ ఖర్చులకు డబ్బు కాంక్షక చెయ్యమని హెచ్చరించుగాను కోరికే కొత్తపాణం వెంకట్రామిరెడ్డిగారు తిరగబడ్డారు తన కోర్టుపని పూర్తి అయిందని కాబోలు. వారు అద్దం ప్రశ్నలు చేసేటప్పుడే అధ్యక్షులవారి బండి ఆరమైలు దాటింది. కాని వెంకట్రామిరెడ్డిగారు మొండికి తిరగబడ్డారు. వెనుక వాయుడుచేటు రెడ్యుషనులో జరిగిన గల్ఫాలో ప్రాసిక్యూటర్ కు సామ్యు బోర్డువారు యివ్వడంలేదనిగదా ఇప్పుడెందుకయ్యాల బోర్డు వారంటాడు వెంకట్రామయ్య. ఆసందర్భంలో వెంకట్రామయ్యను, మన గోవిందయ్య చీడపురుగును విడిచించిట్టు విడిచిచాడు. వెంకట్రామయ్యకుత్రం వాళ్ళులు చేశాడు ఒక్కడే! వీరికి ఫాలోయర్లు వీరి! వీరు మాట నిలకడమీద పొత్తి సంపాదించుకొంటేగా! మరొక డిస్కంక్షన్ మార్కెట్ స్కూలుకు మరొక టీచర్లు యివ్వాలని గోయిందయ్య, మారకొందారెడ్డి గార్లు, గురప్పవాయుడుగారు పనిలేదని. ఇంతా సభ్యులుగాని, అధ్యక్ష ఉపాధ్యక్షులుగాని ఆ స్కూలును జూచిన పాపానబోలే. ఇరుపార్టీల వారు ఇరులమీద ఆధాపడి వాగున్నంచేశారు. గురప్పవాయుడు గారంటారు అధ్యక్షులవారు కంటిలోచూచి తర్వాత అపాయింటు చేయరాదా అని. మారకొందా రెడ్డిగారు వస్తరాలు ఈలోపల కొంపమునిగి పోతుంది, డిప్టిఇన్ స్పెక్టరుగారు స్వయంగాచూచి చాళిశాదంటారు అధికారుల వస్తారని పిల్లకాయల్లు చేర్చారంటాడు నాయుడుగారు. ఈపట్టుదల ఇరుపార్టీలకు సమానంగానే ఉండేంది. 5వ ఉపాధ్యాయుణ్ణి కాంక్షక చేశారు.

నిడుగుర్తి సుబ్బరాయలు రెడ్డిగారు ఆరూరు ఆసుపత్రిని రెడ్డిపాణం మార్చుంటాడు. కొందరంటాడుగదా ఇదెందుకయ్యూ మార్చేసి మరొకటి కొరరాదా అని రెడ్డిపాణం దుగరాజు పట్నానికి 3 మైళ్ళదా వేరే ఆసుపత్రి ఎందుకంటారు కొందరు. సందుట్లలో తన పంథం దీర్చుకోడానికి గూడూరు ఆసుపత్రికి ఆసుపత్రిని రెడ్డిపాణం మార్చుంటాడు. వెంకట్రామిరెడ్డిగారు. ఇంతకు పాల్లు ఆ ఫీ సరు వారిని చూచి రిపోర్టు చెయ్యవచ్చును. పాల్లు ఆఫీసుకు వారు స్వయంగా చూస్తారట. ఎవరి అదృష్టం పండుకుంటో? ఎవరంతెప్పనా అదంతా మరే రియా ప్రజేశం కాబట్టి రూరల్ డిస్పెన్సరీకి

అబ్బాయి నాయుడు ఎం. ఎ. గారికి కొన్ని ప్రశ్నలు.

(1) తాము జిల్లామజ్తరేషన్ కాన్సిలువారి డెంటుగాను, జిల్లాబోర్డులో పలుకుబడిగల మెంబరుగానుఉండి మీకోరిందిరావేదాల్లుగా ఉండే టీచర్లను, జిల్లామజ్తరేషన్ ఆఫీసువారిని ఇన్ స్పెక్టర్ చేసింది నిజమేనా? ఎంతమంది టీచర్లను మీరు ఇన్ స్పెక్టర్ చేసింది చెప్పగలరా?

(2) 17-12-34, 5-1-35 తేదీలలో మీరు ఆర్మీ మారుకు ఇన్ స్పెక్టర్ నిమిత్తము జిల్లాబోర్డు వైస్ ప్రెసిడెంటుగావున గోవిందరెడ్డిగారితో గూడను ప్రత్యేకముగాను పోయినప్పుడు ఇన్ స్పెక్టర్ చేసిన టీచర్లను మెడికల్ పరీక్షచేయుటకు జిల్లా బోర్డు క్రిందయుండే కింగ్ రాయగొండ రూరల్ డిస్పెన్సరీ ద్వారా శేషయ్యగారిని తోడుకపోయి నట్లు తెలియుచున్నది. ఇదినిజమేనా? నిజమగు సెడలవారికి ఆరెండుగంటలు కలవున్నదా?

(3) దర్శి, పొదిలి, కనిగిరి తాలూకాల యై డెడ్ స్కూలులపై పుర్రుల గాగొంటు చెక్కులు వారికి అక్కడకు పంపక ఆఫీసుకు రప్పించబడి ఇక్కడ చెక్కులుమార్చుకొనుటకు యిస్తున్నారటనే. ఇదినిజమేలే ఇంతవరకంచాదు ప్రత్యేక ప్రయాసల భరించి రప్పించుటకు గల రహస్య కారణమేమి?

వైవిధ్యాలకు తాముస్వయముగా జవాబు చెప్పవలసిన కోరుతున్నాము.

—రహస్యజేది.

కంట్రాక్టు ద్వారా చేవరహస్యము.

అగస్త్యరెడ్డి రామిరెడ్డిగారు తక్కువ టెండరు ద్వారా తనకివ్వకుండా తిరువలకొండారెడ్డిగారి కిచ్చారని జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులవారికి రిజిస్టరులో టీసిచ్చి దావాకు సిద్ధపడగానే మ న్నే టీచర్ల 20 వేల కంట్రాక్టు అగస్త్యరెడ్డిగారికిచ్చి సరుకు బాటు చేసుకొన్నారు. భగ్గు ప్రయాసకులగు కంట్రాక్టుదారులందరు ఈ పరమాప్రియను వాడుకొంటే మంచిలాభం కలుగుతుంది—జో న్నలాజ్ ఆఫర్ చూసిటి.

—రహస్యజేది.

క్రొత్తగా రెడ్డిపాణం ప్రాంతాన స్థాపించడం అవసరం. ద్వారలో ఆసుపత్రి ఉన్నదంటే ప్రభుత్వాన్ని అడిగి పర్యవేక్షణ తీసుకొని వెట్టుకోవడం అవసరం. ఒక సలహా చెప్పి ముగిస్తా!

ఇకమీద ఒక్కొక్క తీర్మానాన్ని చదివి వివరించి దానిమీద సమ్యకులు పుచ్చుకోవలెను. తీర్మానాలను తెలుగులో చదివి వినిపించాలి. రెండు మూడు వార్లుబట్టినా ఈమాదిరి చేయకుంటే స్థానిక స్వపరిపాలనా మూలనాత్రమే చెడిపోతుంది. వ్రెసిడెంటు పీటుదగ్గర కూర్చున్న ఆఫీసుకి తప్పక రిక్విరవారికి ఈకార్య విధానమే తెలియుటలేదు. ఈ రహస్య గుర్తించే వ్రెసిడెంటు ప్రక్కన వారివారి విషయాల చక్క వెట్టుకొనువారే కూర్చుంటున్నారు. దూరంగాఉన్న మెంబర్లు అగంటు దాటడంతోనే బలై పనిమీదకు పోతున్నారు. ఈమాటైనా ఈలోపం తీర్చాలి. లేకపోతే బలై పను వచ్చిన వారని ప్రజలు పోలేన చేస్తారు.

—ప్రేక్షకుడు.

అఖరుకు ఈస్టికిమారింది!

నెల్లూరు యడ్లవారిపీడిలో మునిసిపల్ కాన్సిలర్ పుచ్చరావుల రాఘవరెడ్డిగారు కాపురముండే ఇంటిదగ్గర చెట్లొండ వగదాచాయ్యలు గారను పీడయన్నారు. జనవరి 30 తే 27 దినాకు సదరు పుచ్చరావుల రాఘవరెడ్డిగారి తమ్ముడు సుబ్బరామిరెడ్డిగారు మరణించిన వగదాచాయ్యలవారికితప్పి “ఇరుగోళ్లమ్మకు చందాలడిగివారట. దానికి వాసువత్తుతూ ఈలాటిపనులవల్ల కలరా ఆగుతుందా వీసులవత్తుతూ కుభ్రంగావెట్టుకోకుంటే అనేమాదిరి అవ్వారట. దానికి సుబ్బరామిరెడ్డిగారు “అట్లాగామాస్తువుగానిలే” అని తెదరించి పోయినాడట. ఆరాతి 12 గంటలకు వగదాచాయ్యలవారి ఇంటివారికి వేసియుండిన ఎల్కే ట్రిక్ బల్బు పగులగొట్టివారట. శబ్దము విసవచ్చి ఇంట్లోంతా చూచుకొని పడుకోన్నారు. ఉదయముమాడగా వాటికి లైట్ పగులగొట్టుబడి యున్నదట. జరిగినవృత్తాంతాన్ని వగదాచాయ్యల వారు పోలీసురిపోర్టు చేశారట. పోలీసువారు విచారణకురాగా ఆలోచన దరు సుబ్బరామిరెడ్డి గారు ఊరిలోలేరట. తర్వాత ఏమిజరిగినదో?

—పురవాసి.

అసిసాంటు పంచాయతీ ఆఫీసరు.

వెంకటగిరి సంస్థానపు ఉద్యోగిగాఉన్న చంగారి రామబాధంగానికి నెల్లూరు జిల్లాబోర్డు పంచాయతీ ఆఫీసు ఉద్యోగంయిచ్చారు కుమారరాజుగారు. వారుఇదివరకు జిల్లా టూరుచేయవలసిన అవసరమున్నందున రు 50/- లు బహు నిర్ణయించారు. ఇప్పుడు జిల్లాపంచాయతీ ఆఫీసుగాను వేరవచ్చారు. కాపురవీరికి జిల్లాటూరింగు లేదు. లేకపోయినా రు 50/- లు దాక్షిణ్య తన యివ్వమొచ్చినచోట్లకు తిరుగుతూ గవ్వెత్తు పనిగూడ వీరుచేయడంలేదటనే! అన్ని డిపార్టు మెంటులు వెంకటగిరి యెట్టేలు పాలనలో కుల తూగుతున్నందుకు కిన్నిర కంపురువాదులు అనందిస్తువారట.

—ఒక విలేకరి.

నెల్లూరు మునిసిపల్ హెల్త్ ఆఫీసరుగారికి

- 1. కొరాయివీరు వాడుతున్నాగూడా ఈ కలరా యిన్ని వాల్లు ఉండటానికి మూల కారణం కనుగొన్నారా? మూలకారణం కనుగొన్నయదల నివారణానికి ఏం ప్రయత్నం చేశారు?
- 2. కలరాపెద్దకు పంపిన గోగులను తిరుగా మీరు చూచారా? దినానికి ఎన్నిమార్లు పోయినారు. కలరా పెడ్లో ఉండే లోపాలగూర్చి ఏమైనా రిపోర్టు చేశారా?
- 3. పెల్లెక్ యింకెక్కును చేయడానికి గత దఫా రెండు పాథనాలు రెండుమూడు వడలు ఖర్చుపెట్టించి తెప్పిస్తే వాటిని మీరే ఈమాటు వినియోగించలేదు? కుప్పచ్చివారింట కలరా కేసు వున్నా పెల్లెక్ యింకెక్కును యిచ్చే పాథనాలు ఆసుపత్రిలోకప్పు మరెవరు లేకపోతే మీరు తప్పించుకొనుటకు ఈమాటు చెప్పి

బ్యాంకింగ్ నికలు.

నెల్లూరు కోఆపరేటివ్ బ్యాంక్ ఎన్నికలు 16 తేది జరుగతరట. అధ్యక్షుకపోటీలో ఇరువురే లేరారు. రావుసాహెబు విశ్వనాథరావు పంతులుగారు వీర్ధింగుఅయినచాక ఉండి ఏ రావుసాదూరు సంపాదించుకోవాలని ఆశపాపం. రెండోపక్షంలో రేబాల దశరథరామిరెడ్డిగారు పోటీచేయున్నారు. జాతీయనాయకులంతా వీరినే సపోర్టు చేయుచున్నారు. వీరు రామచంద్రారెడ్డిగారి పితరల్లిపుత్రులు. విద్యావంతులు. జాతీయభావాలు కలవారు కాని రామచంద్రారెడ్డిగారి బంధుత్వంమూలాన పప్పులో కాలు చేస్తారు. అసెంబ్లీ ఎల్కేలో మన్యుగంకెట్టిగారికి పనికేసింది ఈకారణంచేతనే. విశ్వనాథరావు పంతులుగారి ఊహలు గోవిపాతకంపై హెచ్చు, కొల్లాయిగుడ్డకంటే తక్కువ అన్నట్లుంటాయి. పట్నకు ప్రాసిక్యూటరు కావాలని ఎంత తంటాలుబడ్డా లాభంలేక పోతున్నది. గోపాలరెడ్డిగారు దశయ్యకు సాయపడడం, కృష్ణరావు పంతులవారు విశ్వనాథరావుపంతులువారికి బుజువవ్వడం ఆసంబద్ధంగానే కనుపడ్డా, దశయ్యలగాం రామచంద్రారెడ్డి గారికంటే గోపాలరెడ్డిగారిచేతులోనే రిట్టుగాఉంది కాబట్టి సంక్షేపించ వసరంలేదు. కాని, విశ్వనాథంపంతులువారి లగాంతాత్రం కృష్ణరావు చేతులో లేదని మర్మమెరిగినవారికి తెలుసు. వీలుండి అధ్యక్షుక స్థానం ఏ రాఘవాచార్యులవారికో, ఏ వెంకటసుబ్బారెడ్డిగారికో యిచ్చి ఉపాధ్యక్షుకత్యం దశయ్యకుస్తే యీ విమర్శగాండ్లకు తావుండకపోయ్యేది. కాని ఇందులో దశయ్య తప్పు ఇసుమంతాగూడా లేదు. ఒప్పితేగా మనకచార్యులు, రెడ్డిగార్లు. కాబట్టి అన్నిగ్రహణాలిపి కూడి భాగించి నిర్ణయిస్తే దశయ్యకే పట్టం కట్టాలని పట్టికంతా తీర్మానించింది. కాని కట్టేలోయి గొడ్డల్లో ఇరుకున్నట్టు రేబాలచిన రెడ్డిగారుమార్గం కొరవ కలిగిందోనే గువగున లాడుతున్నారు. యావిషయంలో రేబాలచిన్న రెడ్డిగారికి రామచంద్రారెడ్డిగారు మిశులో? తమలో? కాలాన్ననుసరించైనా యీ రేబాల చంకాంతురము తనబలంలో దూరుకుంటే తనకే కాక జిల్లాకుగూడ డేమమని నా బోటివాని గాంతెచ్చుకోర్కె.

దశయ్య కోకసలహా! మీరు ఇకమీదనైనా పాలిటికల్ ఫీల్డులో యీగోజుకోక్కిన త్రోవ మారకుంటిరా ముందు అధ్యక్షునికి సోపానమిడే! లేదా డి. యం. కె. రెడ్డిగారివెక్కించి న తాటిమీదనే మిమ్ములెక్కిస్తాడు అన్నగాను. మేము మీ డేమాన్ని కోరేవాండ్లము గనుక మామార్గిలు నాలుకమీద చేదుగా ఉన్నాకను పులో వ్యాధినిమాన్యగలవు. దానిదప్పి చాలా దూరంవచ్చినా తెలవు.

—మీలేవాడి.

- నమ్మకదా? పట్నక్ మ్యూటీలో ఈఉదా సేవం వున్న వార్త మేనా?
- 4. కలరావిషయాల నోటీసు బోర్డులలో ప్రకటించడంలేకే ఎందువల్ల?
- 5. బ్రామాంకి గంటలకు వైస్ చేస్తుండిన మీరు ఇట్టి సమయమున నోరు మెదపకుండుటకు కారణమేమి? కలరా రివాల్వో సిద్ధ మేల్కొనవచ్చునా? బ్రామాంకేల నిల్పు ప్రయత్నం చేయలేదు? వై ప్రశ్నలకు దయచేసి చెంటునే జవాబో పంక ప్రార్థన.

—తేలు చేయరు.

భారత తానననభ

ప్రభుత్వ పరాజయములు.

ఇండియా బ్రిటిష్ బహుళాధికార శిరస్సగుంపబడుట.

ఎజ్జుకొక్కల వారిపై విశేషము తొలగించవలెనని తీర్మానింపబడుట.

జనవరి 39 తేది ప్రభుత్వమున భారత గారితే ప్రతిపాదించబడిన ఇండియా బ్రిటిష్ వారి బహుళాధికార చర్య జనవరి 30 ది జరిగెను.

అన్నాగారు:—బహుళాధికార ఖండించి, దీని సమయములోనే తేదీ ప్రశ్నలు ప్రభుత్వ సభ్యులకు విన్నయము కలిగించెను.

“ఈ బహుళాధికార ఇండియా మేదను ఉద్ధారణలో చూపుటయగు”నని.

భూభాగముల కాయగూరలు:—కాంగ్రెసు పక్షమున బహుళాధికార మరల విదేశీ సమగ్రముగా ఖండించిన వ్యాయామము ప్రకారము ఇంగ్లీషువారు నమరొందియునుగాద దీనిని బహుళాధికారము పిలువబడలేదనియు, ప్రభుత్వమువారు భారతీయ వర్తకులతో వాదించినందుననే గత మే 9 తేది బహుళాధికార గావించినందు, భారత పరిశ్రమలలో వాణిజ్య సంఘములవారు భవమును నిశ్చేదించియున్నారనిగాన ఎక్కువ గౌరవము వాణిజ్యసంఘమువారి అభిప్రాయముపట్ల చూపవలసియున్నదనియు ఇచ్చటి యూరోపియనులు భారతీయులకు సహాయముచేయువారుకావనియు, తమదేశమే వారికి ముఖ్యములని తలకునియు, బహుళాధికారమును మరల భారతదేశమునకు చాల నష్టకారకములనియు వాద్యముల మధ్య బహుళాధికారము ఖండించుచున్నాడని.

సామి వెంకటాచలంకెట్టిగారును, గౌరవగారును తేదీవేరుగ సవరణలు ప్రతిపాదించియుండిరి. ఈరెండు సవరణలు ఒకేవిధముగనుండెను. గౌరవగారి సవరణ ఓటుకుపెట్టుబడెను. అనుకూలముగ 66 వోట్లను ప్రతిపాదించు 58 వోట్లను వచ్చుటచే సవరణ ఆమోదించబడి బహుళాధికార తీర్మానింపబడెను ప్రభుత్వపట్ల ఓటుచేసిన 58 మందిలో 36 నామినేటెడుసభ్యులు, 8 మంది యెన్నుకొనబడిన యూరోపియను సభ్యులు, 14 ఎన్నుకొనబడిన భారతీయులును గలరు.

జా. పా. క. రిపోర్టు.

4 తేదీనాడు ప్రభుత్వమున ఎక్. ఎక్. సర్కారుగారు ప్రతిపాదన గావించెను.

బాలాభాయి దేశాయిగారు:—కాంగ్రెసు పార్టీ పక్షమున బాలాభాయి దేశాయిగారు క్రింది తీర్మానము నుపపాదించిరి. “భావభారత రాజ్యాంగ విధానము ఆంగ్లేయుల సామ్రాజ్య కాంత్యుమీదను, భారతదేశముయొక్క ద్రవ్యాపవారణ పాంశుమీదను ఆధారపడుచున్నదనియు, భారత ప్రజలకు నిజమైన యధికారము నది ప్రకృతిమంపకమునందనియు ఈ సభవారధిప్రాయపడుచున్నారు. ఇట్టి రాజ్యాంగ విధానమును అంగీకరించుటచే భారతదేశము యొక్క ఆర్థిక రాజీయాభివృద్ధికి బదులు హైన్యము కలుగునని సభవారి అభిప్రాయము గావున సదరు రాజ్యాంగ విధానముపై వాదారపడుదున్న బిల్లును చర్చింపవలదని సభవారు బ్రతికటించిరి కోరుచున్నారు.”

5 వ తేది నాడు ఖుదాభిద్దుల్ గార్లపై (ఎజ్జుకొక్కలవారు) నిషేధముతొలగించవలెనని డి. దాసుగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానమునకు అనుకూలముగ 78 వోట్లను, ప్రతిపాదముగ 46 వోట్లను వచ్చుటచే అంగీకరింపబడెను.

ఉపాధ్యక్షుడు.

నేనునల్ల పార్టీసభ్యుడు అఖిల చంద్రికత్తుగారు ఉపాధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

ఎన్నికలరంగము చిత్తూరు

చిత్తూరులో మొదలగునాడు బొబ్బిలి విభాగం చిత్తూరు జిల్లా. అధ్యక్షులు గృహసభ కెడ్డిగారిని పీఠుపట్టి అధ్యక్షులపార్టీ సభ్యులుగా నిలబెట్టారు. మొదలగు కొద్దిసేపాటి సభ్యులతో రహస్య సమావేశము జరిపారు. తర్వాత సభ సాధారణము. మొన్నటి ఎన్నికల్లో తిరుపతి కమిషనరు కీతారామకెడ్డిగారు జైము పార్టీవారికి సాయపడలేదని వారి విషయంలో గుసగుసలు జరుగుతున్నట్లు ఒక రహస్యవార్త.

కాంగ్రెసువారు భర్యాలు కడుతున్నారు. ఆంగ్లేజీమేగాడు అవసరమే అవసరం గూడ కాంగ్రెసు హైన్యని చిత్తూరు దింపడానికి సిద్ధంగాఉంది. ఇది గ్రేట్టెస్ట్ ట్రైల్. దీనిలో కాంగ్రెసు భావిజాతకం వాగుకొని ఉండటం చరిత్రకారులు. ఈకథలో బొబ్బిలి వారు మన చరమాధ్యాయం వ్రాసివున్న చంటాడు తోలివకారుడు. మొత్తానికి తీరకున్న వారంతా చిత్తూరు భరిత్యంపట్టాలింకే. ఈ ఓడు గలుపులు మదవాసురాష్ట్రానికి సంబంధించినవి. అవసరమైతే రంగా, ఆనంతకయన, విశ్వదాతలుగూడ ప్రతిష్ఠాం కావాలి. కనకమ్మగారు, చెరుకువాడ, తాద్యులపార్టీ వైలుదేరుతున్నారు. వారి వెంట జట్టు జట్టు కారులవారు, కాలినడకల వారు, పైకియూత్రిలవారు వైలదేరుతున్నారు ఈ చరిత్ర ప్రసిద్ధముద్ధదర్శనానికి గంధర్వులు కిన్నరకంపులు విమానాలు తయారుచేసుకుంటున్నారు. ఆంగ్లేజువారంతా రామలింగారెడ్డి విజయాధిక అంటున్నది. తత్వవేత్తలు పెద్దలు “యూరోపియన్ ప్రత్యేకత” అంటున్నారు. “పదరాచిత్రానుబంధము” అనిపాడుకుంటూ పోదాం పదందయ్యా చిత్తూరుకు ఆంధ్రీయసోశయలగా!

—ఒక ఆంధ్రీయ.

ఎవరైనా చెప్పగలరా?

గుంటూరుజిల్లా విద్యార్థి వ్యాయామ శ్రీధరు పండువులు జరుగు ప్రదేశము ఇదివరలో ఒంగోలు నందు జరిగినప్పుడు ఏ. బి. ఎం. హైస్కూలులో జరిగినవే, యీ సంవత్సరం ఒంగోలులో జరుగుచూ వూరి చెరువులో పండువులు పెట్టినారే కారణమేమి? జిల్లా విద్యార్థి వ్యాయామశ్రీధరు కార్యదర్శిగారి యిష్టములేకనా? లేక జిల్లాలో యుండు విద్యార్థులు ఆ స్కూలులో జరిగితే పండుములకు రావని చెప్పినందువలనా? లేక ఆ స్కూలు విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు పండుములలో గలువని తెలిసియే పండుములకు వచ్చిన వార్లు కొట్టిపారనియా? లేక ఒంగోలు మిమక్ హైస్కూలు విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు ఆటలలో మమ్మ కొడతారు మేము పండుములు హైస్కూలులో జరిగితే మేమురామని గుంటూరు విద్యార్థులు వ్రాసినారని తెలియుచున్నదే, నిజమేనా? అట్లయిన ఏ. బి. ఎం. హైస్కూలు వారట్లుచేయుట కారణమేమి? పండుములలో గలువలేకనా? లేక దుర్భాగమువల్ల గలువనలయుననియా? అట్లు ప్రారచెవులలో జరిగింపుటికి ఒంగోలు మిమక్ హైస్కూలువారు “చెడుగుడు” అటలో గలువలేమని తెలిసి తమతో ఆడుచున్న కొల్లూరు విద్యార్థులను కొట్టినారట నిజమేనా? కొల్లూరు విద్యార్థి ఆసుపత్రియందు యున్నాడట నిజమేనా? దీనికి కారణం ఆ స్కూలువారు చెప్పగలరా? —ఒంగోలు నివాసి.

బుడవెట్టులోని నాటకాలకు టిక్కెట్టుదేయ్యుటయందు కొద్దిగడ్డు తీసుకొంటున్నారట.

నెల్లూరు

జె. పి. సి. రిపోర్టు తీరస్కరణము.

జె. పి. సి. రిపోర్టును ఖండించుటకు నెల్లూరు పురమండలమున 7 వ తేది సాయంత్రము 5-30 గల రే 11. ఎ. యస్. కృష్ణారావుపంతులుగారి ఆధిపత్యమున బహిరంగసభ సమావేశము జరిగినది. జె. పి. సి. రిపోర్టును పూర్తిగా తీరస్కరించు తీర్మానమును నెల్లూరు వ్యాయామములు శ్రీ టి. వి. శివరామయ్య పంతులుగారు ఉపసాదించి లభ్య ఉపన్యాసమునొసంగిరి. శ్రీయురగోపాలకెడ్డిగారు రిపోర్టులోని లోపములనుగూర్చి సోదహరణముగా “వీల్స్ పన్యాసము” నొసంగిరి. శ్రీ వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగారు రిపోర్టును ఖండించుచు ఉద్యోగపన్యాసము గావించిరి. అధ్యక్షులవారు హిందూదేశములోని చాతీయే తరహాములవారి అభిప్రాయముల జూపి కాంగ్రెసువారివలె వైద్యముగా తీరస్కరించలేకున్నారేగాని ఇదివరకుములవారుగూడ తీరస్కరించుచునే యున్నారని సాద్యభ్యంములజూపి సభవారి అభిప్రాయముల నడిగిరి. ఏకగ్రీవముగా తీరస్కరించవలయునను అభిప్రాయమిచ్చిరి. వ్యతిరేకముగా చెప్పవారొక్కరును సభలో దొరకలేదు. ఓరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్యగారి వందనములలో సభ ముగిసినది.

—ఒక విలేకరి.

మునిసిపల్ బుడ్లదొడ్డి ఏలము.

నెల్లూరు మునిసిపాలిటీ బండ్లదొడ్ల ఏలము యీనెల 2 తేదీన జరిగినట్లు, రు 500/- లకు పెనుబోలు సుబ్బయ్యగారికి సంబంధించిన ఒకరు తీసుకొన్నట్లు తెలిసినది. యీనెలముకు సంబంధించిన ప్రకటన జరుగలేదు. టాం టాం చేయలేదు. ఇదివరకు పాటబాడినవారికి తెలుపలేదు. తెలిసియుండిన నేను రు750/- లదాక పాడియుండెడివాడను. కొన్నిసార్లు వెనుకటిపాటను భాయము చేయక గిరుగా సరియగు ప్రకటనచేసి నేలము చేయింతునని ప్రార్థన.

—పూర్వపుకంటాక్టరు.

కలరా

Table with 2 columns: Date/Time and Number of cases. Rows include dates like 31 వరకు, 31 వరకు, 5 వరకు.

మద్రాసు ఎనేట్సు ల్యాండు ఆక్టు.

(1934 సం. సవరణ ఆక్టు, ఇనాములబిల్లుచేర్చి)

తెలుగున అన్ని సెక్షనులున్నా వివరణముల తోటిన్ని యీ ఆక్టుక్రింద చాఖలు చేయబడు, చావారు, అప్పేట్లు, పీజీవనులు చాఖలుచేయవలసిన కోర్టు, నియమితకాలము, కాలదోషములు వగైరా వివరములు తెలుపు మెద్యార్లతోటిన్ని, అచ్చుకాబడి సిద్ధముగా నున్నది.

పోస్టుకర్షులు సహా రు 1-8-0.

యూక్రింది అద్రెసుకు మనితర్జును పంపించు పంపబడును.

మేనేజరు, తెలుగు లా బర్నలు ఆఫీసు, నెల్లూరు.

కలరా మందులు ఉచితం.

నెల్లూరులో ప్రంకుకోడుయందు శ్రీమద్రాం జనైయ ఆయుర్వేదవైద్యశాలలోనున్న, నవాయి పేటలో యింటివద్దనున్న, డాక్టర్ వాడవల్లి ఆనంతకృష్ణారావుగారు కలరా మందులను ఉచితముగ నొసగెదరు.

రేఖాలవారి అప్పేలు.

రేఖాల బ్రదర్సువారు వారిపై చేయబడిన మునిసిపల్ వ్యక్తిపన్ను మీద అప్పేలు చేసియుండి నటలను, దీనిని పరిష్కరించుటకు కొన్ని విషయములు కావలయునని ఆఫీసువారు కోరియుండగా, యీ నెల 3 తేది రేఖాల లక్ష్మీనరసారెడ్డి గారధ్యక్షులక్రింద జరిగిన అప్పేలు కమిటీ మొదలగుయందు, అప్పేలు విషయం అజండాలో లేదనడయుండినప్పటికిని, ఆరోజు ఆఫీసునుండి కాగితాలు తెప్పించుకొని తగ్గించినట్లు తీర్మానించారట. సి. వి. వరసింహారావుగారు, టి. వి. సుబ్బారాజ్యం మొదలయ్యారు గారలు కమిటీ సభ్యులుకచ్చియుండిరి.

—ఒక విలేకరి.

కావలితాలూకాలో రైతు

సభలు.

- తే 12-2-35 ది జలదంకిలో జలదంకి ఫిర్కా రైతు మహాసభ. తే 15-2-35ది శుక్రవారం. అన్నలూరు ఫిర్కా రైతు మహాసభ. తే 17-2-35ది ఆదివారం. బిట్రగుంట ఫిర్కా రైతు మహాసభ. తే 1-3-35ది శుక్రవారం. సోమవరప్పాడులో దొడ్లవారిఎస్టేటు జమీన్దార్లైతుసభ వివరములు ముందు ప్రకటింపబడును.

నాయుడుపేట పంచాయతీకోర్టు ఎన్నిక.

1-2-35 తేది జమీన్దార్లైతుసభలో పంచాయతీకోర్టు ఎలక్షనునుగూర్చి పురవాసి వ్రాయుటలో ఎన్నికలు జరిగినట్లు వ్రాసియున్నాడు ఆది పారపాటు. ఆవాడు నయనప్పగారి సుబ్బారావుయ్య, కోల్ల బోడెయ్య యిద్దరు ఓటులేకాదని ఎదుటిపక్షమువారు పెట్టినవాదముతోనే పోటీ నిర్విఫాయిసది. కావున తక్కినయిద్దరే పోటీలేక ఎన్నుకొనబడినారు.

—యదార్థవాది.

కనీస్టాంటినూమనెలు అనునతడు 800 మారులు తనవెండ్లి నిశ్చయించెను. 80 మంది స్త్రీలను కాస్త్రీకముగా వెండ్లియాడెను.

ఎస్టేట్స్ ల్యాండు ఆక్టు

భూముల కొలతలు: తరముల నిర్ణయ విచారణ.

(వెన్నెలకంటి అప్పారావు గారు.)

ఎస్టేట్స్ ల్యాండు ఆక్టునందలి 11-వ ఆధ్యాయములయందు, అనగా 164-వ సెక్షన్ మొదలు 180-వ సెక్షన్ వరకు, "సర్వే, హక్కులను మిసలే చేయుట, శిస్తులను నిర్ణయించుట" అనువిషయములకు సంబంధించినదై యున్నది. ఈవ్యాసమున పోత ఆక్టునందలి 43-వ సెక్షనుకు మారుగా నూతన ఆక్టునందును. 17-వ సెక్షనును గూర్చి మాత్రము వ్రాసెదను. మనరాజధానియందలి జమీందారీలలో

(1) గవర్న మెంటు వారి వలన సర్వీ అయిన ఎస్టేట్లు, (2) ప్రాప్తి పురుల స్వంత సర్వీ యర్లతో సర్వీ చేయబడిన ఎస్టేట్లు, (3) సర్వీ కాని ఎస్టేట్లు అనుభవింపబడుచున్న ఎస్టేట్ల కలవు. ఆంధ్ర దేశమునందలి ఎస్టేట్లలో సర్వీ చేయబడిన ఎస్టేట్లన్నియు గతముపుది సంవత్సరములలో పలనే సర్వీ చేయబడెను. దాదాపు పోత ఎస్టేట్ల మొత్తము నరుమానము హెచ్చుట ఈ సర్వీ వలననే యని ప్రతియొక్కఁడును తెలిసికొనదగును. సర్వీకి పూర్వముండిన దుర్భరతరముల ప్రకారము క్రొత్త విస్తీర్ణములకు శిస్తులు అటకట్టుచేగాక, అనేక సందర్భములలో తరముల రేట్లు హెచ్చింపబడుటచే, ఎస్టేట్ల స్థితిని గూర్చి ఇంచుక విచారితము. ఎస్టేట్లలోని భూములను కొలుచుటకు జమీందారుకు నూతన ఆక్టునందును పూర్వపు ఆక్టునందును పరిపూర్ణ హక్కులు కలవు. పూర్వనకంటె నూతన ఆక్టునందు ఈ విషయమున పోప్రైటరులకు అధిక హక్కులు లభించినవని చెప్పవచ్చును. అవిధేయుడగు రైతుకు అణచుటకు సర్వీలే కుండుట చాలయనుకూలముగ నున్నదని ఒకరు నాతోఁజెప్పిరి. ఒకానొక రైతు జమీందారుని జలుము (అనగా చార్జ్స్ ము) వలన తన భూములను రైతులకు కల్పించి విదేశాగతుడగు కానలినవచ్చెను అట్టితీరి జమీందారుని పోతానామున లన ఈకాలు భూములకు ప్రక్కనుండు బలవంతులగు రైతులు కలుదార్గ నులోబ ఆచుకొని అవిధేయ విదేశాగతుని భూముల విస్తీర్ణమును తగ్గించుటకుఁ బ్రయత్నించుచున్నారు! ఆహా! చూచితేరా ఎస్టేట్స్ ల్యాండు ఆక్టునలన బీద రైతు ఎట్లు కష్టముల పాలగుచున్నాడో! ఈ అవిధేయ రైతు నాయొద్దకి వచ్చి జమీందారునకును దనకును నడుమ జరుగుచుండు న్యాయస్థాన వ్యవహారములవలన తాను గృహిణి పోవుచున్నానని చెప్పుచు, సర్వీ చిక్కును గూర్చి మీయభిప్రాయమేమని యడిగెను. దానిపై ఎస్టేట్స్ ల్యాండు ఆక్టునందు కొల

తలను గూర్చి వాయబడిన నిబంధనల నియమ చదివించితిమి; జమీందారుల చేతులలో నుండి అవిధేయుడు తప్పించు కొనుమాగ్గములు లేవను తీర్మానమునకు వచ్చితిమి. న్యాయస్థానములందు దీనివ్యమును వెచ్చించుటకు సిద్ధపడు జమీందారుతో రైతు పోరాడుటకు ఆక్టునందు ఏర్పకల్పింప లేదనుట స్పష్టము. అనగా ఆక్టునందలి వివిషయమును గూర్చి చదివినను, అది రైతుకు ప్రతికూలముగను, ప్రాప్తి పురులకు అనుకూలముగ నిర్ణయించబడినదనుట నిస్సంశయము. ఆక్టునందు అసాధారణ మార్పులు కావించబడిననేకాని, ఎస్టేట్లలోని రైతులు నిర్భీతిగ జీవించుటకు లయ. శ్రీయుత గోగినేని రంగనాయకులు గారు వగైరాలు చేసిన విచారణవలన జమీందారుల యక్రమములలోఁ గొన్ని ఇంపుడిపుడె బయల్పడుచున్నవి. శ్రీయుత రంగగారి నిపోర్టువలన ముక్త్యాలరాజు గారి ఎస్టేట్ల వరమానము లక్షరూపులములై యుండగా వారు గవర్న మెంటుకు రు 17,000-0-0 ల ఫేవర్ కన్ మార్శిమే చెల్లించుచున్నారని విదితమగుచున్నది. ఈ విషయములు గమనించితిమేని, ప్రాప్తి పుర్ల కర్చుతో జమీందారి గ్రామములన్నియు సర్వీ చేయబడవలెననియు, హెచ్చు తరములు తగ్గింపబడవలెననియు స్పష్టమగుచున్నది. వెలుతురునందును గాలియందును సర్వీ శ్వరుడు సమస్త జనులకును భేదరహితముగ సమాన హక్కులొసంగి యున్నాడు. అట్లే ఈ శ్వరద తమగు జలమునకు మనుజుడు హక్కు కలిగియున్నాడు. జమీందారీలలో రైతులకా యకష్టములతో నిర్ణయించబడు బావుల క్రింది సేద్యపు భూములకు దుర్భర శిస్తులు విధింపబడుటకన్న ఘోరమైన అన్యాయము వేరొందుండఁబోదు. కనుక చెన్నరాజధానియందలి జమీందారీలలోని భూమి తరములను గూర్చి విచారించుటకు మద్రాసు శాసనసభ వారు వెంటనే ఒక కమిటీని నియమించవలెను. గత నాలుగు సంవత్సరములనుండియు జమీందారీ రైతులు చేసిన యాందోళన, అరణ్యరోదన మయ్యెను. జమీందారులు తమ రైతులను కోర్టులకు లాగుచున్నారు. రైతులు ధనవ్యయమునకు వెనుచి జమీందారులకు లొంగి పోవుచున్నారు. ఈ సందర్భములన్నియు విచారణవలనఁగాని బహిరంగము కాఁజాలవు.

—

టాతీయ పతాక నిషేధము.

కావగ్రామ పతాకమును స్థాపించుటను మైసూరు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు గారు నిషేధించిరి. ప్రజాశాంతికి భంగము కలుగునను భయము నూచించిరి.

* * *

బొంబాయిలో ప్లేగు వ్యాధులు.

బొంబాయి రాష్ట్రమున ప్లేగు వ్యాధి ఎక్కువ గురువుచున్నది. గతవారమున తగిలినవారు 229 గురు, నవీకరింపవారు, 118 గురు,

దేవాది ఎస్టేట్స్ రైతుల దుస్థితి.

దేవాది ఎస్టేట్స్ రైతులకు పంట వస్తుం కలుగుటచేతను, ఎస్టేట్లపన్ను భారము గరి 1 కి రు 75-0-0 చొప్పున యుండుటచేతను, ఎస్టేట్స్ వారి పన్నులు చెల్లింపబడవలసింది. అయినను శ్రీ గాకూళం తాలూకా నరసన్నపేట, దరి యామలవల్లి గ్రామాధికారియగు ముద్దాద వెంకటప్పలనాయుడుగారు ఎస్టేట్స్ వారికిని రైతులకు సఖ్యవర్తి రు 75-0-0 లు చెల్లించు పన్ను భారములో రు 20-8-0 చొప్పున తగ్గించిరి. యీ యన 1842 ఫసల్, 43 ఫసల్లవలన యీ ప్రజారం పన్నులు తగ్గింపజేసినను యింక కొందరు బాకీపడి యున్నారు. తే 28-1-35 దిని యీ సంవత్సరం చెల్లించవలసిన శిస్తు గూర్చి రైతులకు జరిపి ఆసభలో రైతుల కష్టనష్టములను గూర్చి పురికాల వెంకటప్పారావు గారు పర్యవేక్షించిరి. పిమ్మట రైతులును, నాయుడుగారును బయలుదేరి ఎస్టేట్స్ మేనేజరు వారితో మాట్లాడి రూపాయ 1 కి 0-4-0 చొ॥ తగ్గింపవలెనని చెప్పిరి. మేనేజరు గారు ఎస్టేట్స్ ప్రాప్రయిటరుగార్కి అర్జీలు దాఖలు చేయవలసి, పిమ్మట సభలో తీర్మానం ప్రకారం రైతులకు నాయుడుగారు మేలుచేసార్యుచుచుగాక. ఎస్టేట్స్ సహాయపడెదరుగాక, ఎస్టేట్స్ సర్వీ అయినదిగాని యింక సెటల్ మెంటు కారేదు త్వరలో తరంవారిగా న్యాయమైన శిస్తులు విధింపవలెనని కోరుచున్నాము.

— ఒక రైతు.

కలరా

భీతి నొందకుడు! భీతి నొందకుడు!!

మామొక్క "విషాచి విధ్వంసిన్, కర్పూర పారము" అను నీ కందు బోషణములను కలరా తగిలిన కంటనే వాడినచో ఒకటి కెండు మోతాదులతోనే వాంతి భేధులను నిలిపి ప్రాణా పాయము నుండి కాపాడును.

ప్రాచీన ఔషధై ప్రతి యింటియందొక పెట్టు నుంచుడు.

నేత్ర రోగములకై మీరు భయపడనేల? విశ్వనాథం సుబ్బరామ వైద్యగారిచే కంటి కలకలు, పారలు, చుక్కలు, దురదలు, రుక్మాంసములు, కేచీకటి, మొదలగు కంటి వ్యాధులను, అంజన, తర్పన, ఆశ్విరస, శేఫన, వస్య, శిరోవస్తి, ఔషధాది, చికిత్సా విధానములచే త్వరగా కుదుర్చుకొనుడు.

ప్రతి ఉదయము 8 గంటలకు వ్రాంచి వైద్య శాలవద్ద వైద్యగారి సలహా పొందుడు.

విశ్వనాథం సుబ్బరామయ్యగారి నిర్మూలకేంద్ర కాశ్మీయుగా తయారైన ఆయుర్వేద బోషణమును సరసమైన తెలలకు మావద్ద లభించును.

పంట బోషణములు	అంజనములు
కజ్జలి బోషణములు	శేఫ్యములు
ఆసవారిష్టములు	భస్మములు
క్యాధమార్గములు	తైలములు

విశ్వనాథ ఆయుర్వేద వైద్యశాల

హెడ్డాఫీసు బ్రాంచి
కోవూరు బ్రంకురోడ్డు, నెల్లూరు.

యి లాల్లు కావలెను.

మంచుకులము, 28 సం॥ కు హోబడిన వయస్సు, చక్కదనము, సుగుణము కలిగిన యువతి కావలెను. ఆమె హయ్యర్ గ్రేడ్ గాని, లోయర్ గ్రేడ్ గాని పరీక్షయి యుండవలెను. లేదా సుందర వతిగా యున్నచో విద్యలోపమున్నను పర్యాలేగు. ఆమె మననితోటి రంగూలో యుండుటకు యిష్టపడవలెను. సమ్మతిపడినవారు వెంటనే ఫోటో పంపవలెను. వివరములకు ఈక్రింది చిరునామాకు వాయవలెను.

జమీన్ రైతు
గాంధీచౌకు
నెల్లూరు.

ఆంధ్ర ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ (లిమిటెడు)

మ చి లీ ప ట్ట ణ ము

దివదినాభి వృద్ధిచే వన్నె కెక్కిన దేశీయ భీమాసంస్థ.

రెండవ వాల్యూయేషను బోనసు సాలుకు 1000-కి రు 15 లు.

మొదటి వాల్యూయేషను బోనసు సాలుకు 1000-కి రు 10 లు మాత్రమే

1934 వ్యాపారము	...	రు 22,00,000
ప్రీమియము ఆదాయము	...	3,70,000
భీమానిధి	...	9,60,000
అమలులోనున్న వ్యాపారము	...	80,00,000

పట్టాదారులకు అన్ని సదుపాయములును గలవు.

వెంటనే మాకోంపెనీలో భీమా చేయుడు.

వివరములకు:— యం. మంగయ్య, బి.వి., బి.యల్.,
కార్యదర్శి.

నా సంచారము
కొమిరైతుల కష్టములు.

ఈ గ్రామము పెదపనిపట్టణములో చేరినది. ఆవులు 100కి 100గురు తినుటకు తిండిలేక పంట కష్టము లనుభవించుచున్నార. ఈ గ్రామమునకు చెక్కిరిటి, అను. పడరు ఎత్తులు వారు యీ చెరువుకు యెప్పుడునూ మరచుకునేయింటే ఎరుగదు. ఆచెరువులోనినీరు యే 200లకు పొందినచో భూములు సరిగా పరించును. కాని జమీందారు వారు యే 800లభూమికి యీచెరువు నిర్మించబడినదని ప్రబలతోకెప్పి భూములు పొగుచేయుదురి. రాజాగారిమీటు దివిచో చాల ఇబ్బందులు కలుగును. భూములు పొగుచేయగా వక సంవత్సరము కను కెప్పుడు సరిపోవు భాష్యముపండ్లకు యే 12 రు 4-0-0 మొదలు ను 20-0-0 కెప్పుడుకుటచే తమ కష్టములను చెప్పుకొనుటకై జమీందారు వారిద్దరకు యెన్ని పర్యాయములు వెళ్ళి వారిదర్శనము గాక ఏకంట్లు చేతులలోపడి పాపమాత్రములు నడిచిపోవుచున్నారు. ఇప్పటికి ఘమాదు 20 సంవత్సరములక్రిందట భూములన్నియు సర్వేచేయించి ఆదివరకు యే 4 లక్షలు బూమిని యే 6 లక్షలు యే 8 లక్షలను బూమిని యే 12 లక్షలు పెంచుట యేగాక, కెప్పుడు 1-0-0 కి దారాపురు 0-8-0 వరకు పెంచి రైతులకు పట్టా లివ్వబోగా వారు తీసుకొన నిరాకరించుటచే, పశువుల పుల్లరిలేక యే చేపుకొనుటకు మీకుతగిన అవకాశములు కల్పించెదనని చెప్పుటచే, రైతులదివిని, మోసపోయి, పట్టాలుపుచ్చుకొనిరి. అటుపెక్కుట 18 సంవత్సరముల రైతులవద్ద పుల్లరి వనూలుచేయక, ఇప్పటికి 7 సంవత్సరములక్రిందట రైతులకు ఆనేకకష్టములు గలుగజేసియు తమ వాగ్దానములను భంగపరచియు, పుల్లరి వనూలుచేసిరి. యీ 7 సంవత్సరములనుండియు పుల్లరినూట యెత్తకనేవుండి యిప్పటికి 15 రివములక్రిందట వనూలు చేయవనగా, దుష్టులై ఆయెకెంట్లు 7 సంవత్సరముల పుల్లరియు మొత్తముకేసి పోలమువెళ్ళి పశువులను బూరు యందు నిలువచెట్టి తినుటకు తిండిలేక పులములూరు యీదినుములలో పుల్లరియిచ్చువరకు పశువులను వదలమని వారికి కష్టములు కలుగజేయగా పాపమా పేదరైతులు శ్రీల మెడలలోనున్న అభరణములను తెగనమ్మి దబ్బుతీసుకొనివచ్చి ఎబంట్ల కివ్వగా ఆచెటు పశువులను వదలిరి.

ఎ. శ్రీరామమూర్తి.

డాక్టరు
యం. కె. కోరాగారి
దంత చికిత్సాలయము,
ట్రంకు రోడ్డు, నెల్లూరు.

ఆహారమును దాగుగా నములుదు! శిర్షశక్తిని పెంపొందించుకొనుదు! ఆరోగ్యమును పొందుము! చెడిన, పూడిన దంతములను పూర్తిగాగాని, విడివిడిగా చిక్కిరిక్కిరిగాగాని కట్టించుకొని, పొందగ్యమును పొందుము. యువకులుగండు! పొందగ్యమే సౌఖ్యము. దంతములపైట్టు గ్యారంటీ ఉపయోగము. దంతములకు, చిగుళ్ళకు సంబంధించిన అన్ని వ్యాధులలో మానవశక్తిగలిగి చికిత్స పొందుము. ఛాక్లిలు సులభము. అందరకు అందుబాటుగా నుండును.

రు 0-5-4 లు రిమిషన్:
ప్రభుత్వ నిరాకరణ.

ప్రభుత్వ ప్రకటన యిట్లున్నది:—“1935 జనవరి 24 తేదీ కావనపల్లి వారికింది తీర్మానము వివరించుచుండిరి:—
‘అన్ని రైల్వాలలో మెట్రి బూములలోను మెరిక బూములలోను, నీటికెట్లతో కలిపి కిస్టోలో నూటికి 33 1/3 వంతున (అనగా మూడవవంతు) తగ్గించవలెను. డ్రైవర్ పీడికేములగు జిల్లాలలో ముఖ్యముగా ఆవంత్రాక్ జిల్లాలకు పూర్తిగా తగ్గించవలెను. కిస్టోలో మెట్రివలన హెచ్చుదలను వనూలు చేయక నిలిపియుంచవలెను.’
ఇట్టి కిస్టో తగ్గించువలన ఎట్టి ఫలితముగలుగునో ప్రబలందరు గుర్తించుట అవసరము.
ఇప్పటి ఫసలీ సంవత్సరము అంతటికి యీ తగ్గించువలన రాగలవత్సము 8,71,86,809 రూపాయలు. ఫసలీ సంవత్సరము మధ్య ఎ ప్పుడో 1934-35 ఆర్థిక సంవత్సరము పూర్తియగును. ఫసలీలో అంతవరకు ఇచ్చిన తగ్గించువలన 1934-35 ఆర్థిక సంవత్సరమునకు వచ్చు నష్టము 2 1/2 కోట్లు. అనగా సంవత్సరము చివర మిగులునని యనుకొన్నది మిగులకపోగా, 33 లక్షల లోటుకూడ వచ్చును.
వై ఫసలీలోగూడ యీ తగ్గించే ఉండవలసి వచ్చెనుకొనును. 1935-36 సంవత్సరము వరకు వచ్చు నష్టము 271 లక్షలు. యీ లోటును ఇది వరకు 1934-35 లో భర్తీగాని లోటు, 33 లక్షలను భర్తీ చేయుటకు 304 లక్షలు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారివద్ద ఋణము చేయవలెను.
యీ ఋణము తీర్చుటకై రాష్ట్ర పరిపాలనా వ్యయమును 16 1/2 లక్షలనుండి 12 1/2 లక్షలవరకు తగ్గించుకొనవలసి యుండును. ఉద్యోగుల చేతనములలో తీవ్రమగుతగ్గింపు చేయవలసియుండును. పాఠశాలలు, ఆసుపత్రులు మొదలగువాటిని నిర్మించుట, నీటిపాగు పనులు అన్నిటిని మానివేయవలసియుండును. ఉద్యోగుల సంఖ్యగూడ తగ్గించవలసి యుండును. నిరుద్యోగమింకను ఎక్కువగును.
ఈ తీర్మానము ప్రకారము కిస్టోలతగ్గింపు అంగీకరించిన రాష్ట్రప్రభుత్వము ధనాభరమువలన స్థంభించునుగాన ప్రభుత్వము వారీతీర్మానము అంగీకరించుటలేదు.
హెచ్. ఆర్. యుజయెల్లి
ప్రభుత్వ కార్యదర్శి.

లకోటా ప్రశ్నలు:- సీల్ కవరు
లోని 5 ప్రశ్నలకు ఫలితములు దేవీమహిమచే వ్రాసి పంపుటకు రు. 1-5-0. సంగ్రహ ఫలితం నెలలవారీ రు. 1-8-0.
శ్రీ సరస్వతీ జ్యోతిషాలయం, కాకినాడ.

రెడ్డి పుబ్బసనివారణి.
1/4 పౌను రు 2-4-0
1/4 పౌను రు 1-4-0
జి. యెరుకల రెడ్డి
(ప్రాప్తి) కు.
శ్రీ. చె. ఆ. రెడ్డి ఫార్మ్ న్యూటికల్
వర్క్సు, పొద్దుటూరు.

కలకత్తా పౌరులసభ.

కలకత్తా పౌరులసభ కలకత్తా పౌరులసభ పత్రమున ఆసెన్టీ అధ్యక్షుడుగ ఎన్నుకొనబడిన తరువాత యింకను చెరసాలలో నుండినందుకు కలకత్తా పౌరులు జనవరి 31 తేదీ బాలు రాజేంద్రప్రసాదు గారధ్యక్షులను మహాసభ జరిపి ప్రభుత్వచర్యపట్ల ఆసమ్మతిని తెలుపుచు బోనుగారిని తక్షణము విడుదల చేయవలెనని తీర్మానించిరి.

మదనపల్లి నుండల రైతుమహాసభ
చిత్తూరుజిల్లా మదనపల్లి పాండులూరుతాలూ కాల రైతుల మహాసభ జనవరి 27 తేదీన మదనపల్లిలో జరిగింది. రామకృష్ణరెడ్డి గారధ్యక్షులను జరిగింది. ప్రస్తుతము అనుబంధము బూమి పశ్చిమనూరు విధానము లోపబూయ్యముగాన మోసకరమనియు, విదేశములనుండి దిగుమతియగు విద్యుదుపై ప్రభుత్వమువారు దిగుమతి మోసములను విధించి వరిపంటకు ప్రోత్సాహము కలుగజేయవలెననియు తీర్మానములు గావించబడినవి.

ది స్టార్ ఆఫ్ ఇండియా
ఇండస్ట్రియల్ అండ్ జనరల్ అస్యూరెన్సు
కంపెనీ లిమిటెడ్
8, శంబుదాసువీధి, మదరాసు.
1933 అభివృద్ధిదశ.
నూతన వ్యాపారము నూ 17 లక్షలు.
వెల్లించిన క్లెయిములు ,, 2 లక్షలు.
సంవత్సరాదాయము ,, 2 1/2 లక్షలు.
“కంపెనీ నిర్వహణ చాకచక్యమునకు
కంపెనీ వారిని ప్రశంసింపక తప్పదు.
ప్రస్తుతపు పాలసీదారులు రాబోవు
పాలసీదారులు కంపెనీ పరిస్థితులకు
గర్వింపవలసిన అవకాశము కలదు”
అని ఆక్స్ఫర్డుయరీ కె. బి. మాధవగారు
ప్రశంసించి యున్నారు.
ధారాశ్రవైన కమిషను వేతనముపై పలుకుబడిగల
ఏ జంట్లు కావలెను.
యమ్. యన్. ఆర్. ఎ. గుప్త,
మేనేజింగు ఏజంటు.

లంకా భావనాచార్యులు కావలెను.
శ్రీమాన్ లంకా భావనాచార్యులు (నెల్లూరు నవాలుపేట) అను ఆయన ఇటీవల చిత్రధ్వజ కలిగియుండి సంచరించు చుండినాడు. ఈయన రైతులలో ఏదైన కాగి తములు వగైరా యేరుకొనుచుండును. నెత్తి బట్టలకు వెనుకప్రక్క చిన్న జాట్లుండును, వయస్సు 60 సంవత్సరములు మిరియుండును. చాయ నలుపు. ముఖమున దిట్టమైన తెంగు నాగుము కేళులు చక్కయమిద దాగా తెలియుచుండును. ముందుకట్టు పన్ను విధిగోయినది. ఆయనలో ఆయన గొలుగుకొనుచుండును. ఆయనను యేమైన అనిన నిన్ను చస్తేబలికించితిని. అన్నియు ఆయననే అనును. నామము దొరకైన నా మము దిట్టముగా వెట్టియుండును. ఆయన చిత్ర చాంచల్యములో విశేషముగా రే వాలయములలో నుండుట ఎక్కువవాడుక. ఎవరైనను వలకరించిన తనభార్య తన పుత్రును రామమూర్తిచార్యులు, తన మేనల్లుడు కాంధూరు వరశంకరాచార్యులు (మున్సిపల్ కౌన్సిలరు) అందరికీనిచెప్పెను. ఈ ప్రయత్నముచేత నే యీయనను గుర్తించవచ్చును. ఈయనకు రైతులో ప్రయాణము చేయవలెనని యుండెను. అట్లే ఎక్కడో రైతులో ఎక్కి పోయినాడు. చిత్రధ్వజవలన తిరిగివచ్చుటకు తెలియలేదు. ఇప్పటికి ఘమాదు 1 1/2 సంవత్సరమైనది. విషయము చాలా చింతింపబడుచున్నది. కావున ఎవ్వరైనను వారివారి ఊళ్ళలో ఇట్టి కష్టకై అవకాశము మున్నా చాముని చూచి, వై వెట్టివ చిరులను, ఆయన సంపాదము ముహూపము మేనల్లుడు వారంతా నెల్లూరు లో వున్నారనుట ప్రకించి, వారిని ఎట్లుకాను నెల్లూరు చేర్చినను రే వారెక్కడ నుంచునది. ఈకండిలూసమునకు తెలివించుట వెంటనేవచ్చి మిమ్మకొని వత్తుము ఈప్రణయము ఏ మహానీయు లయినను కట్టుకొనవలయునని ప్రార్థన.
కాంధూరు వరశంకరాచార్యులు,
మునిసిపల్ కౌన్సిలరు.
నవాలుపేట, నెల్లూరు.

గుంటూరు వెంకటసుబ్బారెడ్డి

అగ్రాధికారి, పాపానిల వ్యాపారం,

ఫిబ్రవరి (1918.)

చిత్తూరు జిల్లా.

అధికారి, ఇది నాకు విశ్రాంతి కలిగించుచు ఉన్నది. కేంద్రాధికారి కి నాకు ఉపాధి ఉన్నది. దీనిని నాకు ఉపాధి ఉన్నది. దీనిని నాకు ఉపాధి ఉన్నది.

స్టా బీ డి

ఒక సారి పీల్చి పొగాకులు వదిలి సువాసన గమనించును.

పండిత డి. గోపాలాచార్యులువారి

జీవాత్మతము

ప్రస్తుత కాలములో అలసటతో ఆత్మజ్ఞము చెడి, కుప్పిరించి, పలు తప్పులు కలిగి, వలముల దుష్కల్యముతో కలిగి, భారము, పిల్లల కారముతో బాధపడుచున్నాము. ఈ వ్యాధులు తీరమునందు వాటిని తీసివేయుచు, నే వాటిని పోషించుట తగినది. దీనిని జీవాత్మత మొక్కటే తగినది. అది ఆత్మజ్ఞము, రక్షణము వృద్ధిచేసి, వలములను బలపరచి, వ్యవహార జీవనజ్ఞములను కలుగజేసి, నూతనశక్తి, ఉత్సాహము కలిగించి, పంపూర్ణాత్మజ్ఞములను చేయును.

ప్రతిపాపులో దొరకును: పెద్ద సీసా రు 3-4-0.

చిన్న సీసా రు 1-12-0.

తయారు చేయువారు: ఆయుర్వేదాశ్రమము

హస్తాక్షరము నెం 287, మద్రాసు

నేషనల్ యిండియన్ లైఫ్ యిన్సూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

బోనస్ సావధానము 1934.

నేషనల్ యిండియన్ అసాగ్నీయములను త్వరితగా పరిష్కరించుట యని తాత్పర్యము.

మద్రాసు గవర్నమెంటు యొక్క చీఫ్ మినిష్టరుగారు (డాక్టర్ సుబ్బారాయన్, ఎం.ఎల్.సి.) గారేమి ప్రాముఖ్యతతో చూచుదు.

"నా కుమారునికి 21 సంవత్సరముల వయస్సు వచ్చునని భీమామొత్తము నిచ్చు వనరుతో ఒక పాలసీ తీసుకొంటిని. ది నేషనల్ ఇండియన్ యిన్సూరెన్సు కంపెనీవారు సదరు క్లెయిమును అతిశీఘ్రముగా చెల్లించిరి. కంపెనీ చాల సుఖీకరముగా నున్నదని భవదపరచుటకు చాల సంతోషముగా నున్నది. ఇండియన్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీకి సర్వవిధముల భారతీయ ప్రజలు ప్రోత్సాహ మొసంగవలెను. మార్కెట్ అంటే కంపెనీవారు, యీ కంపెనీకి మేనేజింగు ఏజెంట్లుగా నుండుటయే కంపెనీ సుఖీకరముగా నున్నదనుటకు ప్రబల నిదర్శనము. ఎందువల్లననగా, సర్ రాజేంద్రనాథ ముఖర్జీగారు, భారత వర్తక ప్రముఖులలో ఆగ్రగణ్యులు. వెట్టుబడి దారులకు వీరి లోబాటు నిస్సందేహమయిన పూచీగా నుండగలదు.

(సం) పి. సుబ్బారాయన్, జమీందార్ ఆఫ్ కుమారమంగలం సరసమైన వనరులపై ప్రాతినిధ్యముచేసి తావులందు ఆర్థికజ్ఞుడు, ఏజెంట్లు కావలెను. వివరములకు:—

మల్లవరపు రామారావు, ఆర్థికజ్ఞు యిక్ నైపుణుడు, ఉత్తరగోట ఆగ్రహారం, నెల్లూరు.

టి. వి. రాఘవయ్య, స్వదేశీ సంస్థానములలో గూడిన మద్రాసురాష్ట్రమునకు కార్యదర్శి, పో. బా. 150., మద్రాసు.

సనాతన ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, నాయుడువేట.

- (1) గనేరీయా మిక్స్చర్:—5 దినములలో గ్యారంటీగా కుదుర్చును. వెల. 1-0-0
- (2) జ్వర కేసరి:—అన్ని విధములైన జ్వరములను నవ్యకముగా పోగొట్టును. ,, 1-12-6
- (3) గృహసంజీవిని:—వైపుతకు, లోనికి వుచ్చుకొనుటకు పనికి వచ్చును. అనేక వ్యాధుల నివారించును. ,, 0-10-0
- (4) నైట్ పిల్స్:—సుఖినిరోచనకారి. పులకభక్తమును పోగొట్టును. ,, 0-2-6
- (5) గోరోచన మాత్రలు:—విడ్డలకువచ్చు అన్ని జబ్బులకు వాడతగినసంజీవిని ప్యాకెటు ,, 0-2-6

పోస్ట్జీ ప్రత్యేకము:—వాడవలసిన విధానము మందులో పంపబడును. ఏజెంట్లు కావలెను. మంచికమిషన్ యివ్వబడును. ఆర్. ముద్దు కృష్ణయ్య, ఆయుర్వేద డాక్టరు, నాయుడువేట, నెల్లూరు జిల్లా.

డాక్టరు యం. రామయ్యగారి శ్వయంధు సంజీవి.

పంజా (డాప్సి), తిమ్మిరలు (తెరితెరి), చచ్చు (నెరాలటిక్ పవక్ మున్న) వ్యాధులు, హస్తపాదాది అంగములుగాని, ఉదర వ్యాధయ, మూత్రపిండ్యాది, మర్మ ప్రావృతమై, అనేక ఉపద్రవ సహితమైనను, పురారతమైనను, నవీనమైనను రి మోతాదులకే గుణమునిచ్చును. ప్రథమ మోతాదు నేవించిన కాని వలముల్రొద్దముల మాన్చి, మూత్ర స్వేదము లధికపరచి ఆయాసము, హృత్చలన వేము హృదయ వేదనలు అతీర్థమునుతోలగించి, అన్నహారము, తీర్ణశక్తిని, నిద్రను అధికపరచి, దోషసామ్యమును, మంచితక్తమును వృద్ధిపరచి ఒకవారము రోజులకే, పంజా, తిమ్మిరలును, మర్మమువరకే తగ్గించును. 4 వారములలో పూర్ణారోగ్యమును చేకూర్చును.

ప్రతిపి క. గారలందు, పాలందు, గోంగూరమందు వలె తాత్కాలిక రీతిగా తగ్గి మరల వచ్చునటుంటిదిగాదు.

క్రయము:—1 వారం ఔషధం రు 3-4-0

4 వారముల ,, ,, 12-0-0

వలయువారు:—డాక్టరు యం. కృష్ణయ్య,

భారత ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, నవాలువేట, నెల్లూరు.

గౌనియాధాతుపుష్పివారాలు

బలవర్త కావ్యములలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమొకటి. ఆమోఘ హియములను యాతీతలరేతను, లోహములచేరిన ప్రశస్తములైన ఔషధములచేతను తయారుచేయబడిన ఔషధవారము. ఇయ్యది గర్భమును వృద్ధిచేసి, జన్మమునకు పలుకొన్నను నిచ్చును. రతయందు శిశువులను మునుమును పలుకబడిన ఇంద్రియమును గర్భవరములలో దీనిని పోషించుట జరచుచుంటిది. భాగువృద్ధి కలిగించును. దీనిని నేవించిన పురుషులకు ఆయాసము, స్త్రీలకు శ్రమము కలుగును. వీర్యవృద్ధిచేయుచు, పురుషులకు ఉదయము పొందుల్రొద్దము లోహములకు ముందు పోగొట్టును. కేవలం రుద్రుల చెప్పింపబడిన చేయును. 6 మాత్రముల సీసా 1-4-0.

నయ్యడ్ గౌన్ మొహియ్యద్దీన్ భాదర,

యూరూపియన్ మెడికల్ కాలి, నెల్లూరు.